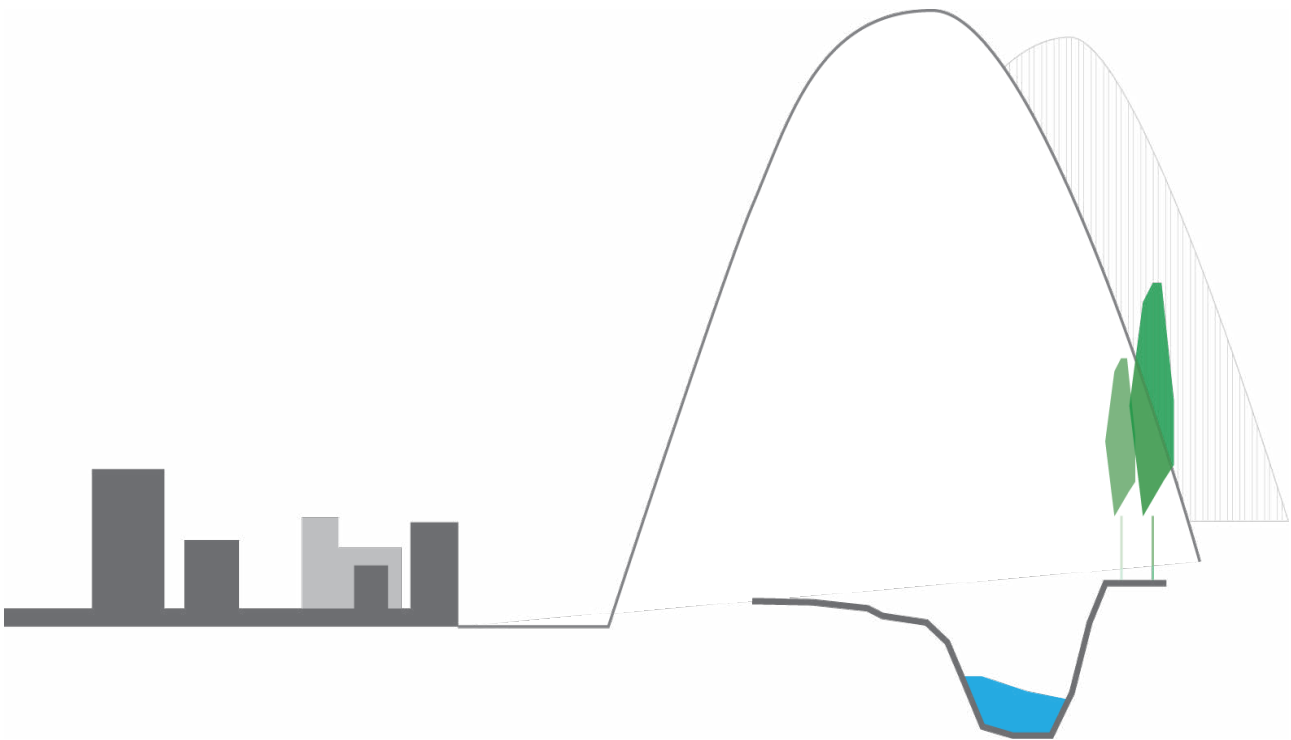

ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ _ ΣΧΟΛΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ
Δ.Π.Μ.Σ. ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ - ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΤΟΥ ΧΩΡΟΥ
ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ Β': ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑ ΚΑΙ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑ

ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΟΥ ΑΣΤΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ
[ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΕΤΟΣ 2017 2018]

Διδακτική Ομάδα: Σερράος Κ., Κλαμπατσέα Ε.

Σπουδαστική Ομάδα: Αποστολάκη Αντωνία
Κορατζάνη Θάλεια Ευαγγελία
Σταυροπούλου Αλεξία
Χασούρου Μυρτώ Ασπασία

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. Εισαγωγή	σελ. 06
2. Περιβάλλον - εννοιολογικό πλαίσιο	σελ. 08
3. Δήμος Αχαρνών	
3.1 Γεωγραφικά χαρακτηριστικά	σελ. 10
3.2 Υφιστάμενη Κατάσταση	
3.3 Αναγνώριση Περιβάλλοντος	
3.3.1 Πάρνηθα	
3.3.2 Ρέματα	
3.3.3 Αστικό πράσινο	
3.3.4 Διαχείριση αποβλήτων	
4. Ανάλυση SWOT	σελ. 14
5. Διατύπωση προτάσεων	
5.1 Εναλλακτικά σενάρια παρέμβασης	σελ. 17
5.2 Αξιολόγηση Σεναρίων	σελ. 23
5.3 Σύνθεση επιθυμητού σεναρίου	σελ. 23
6. Περιοχή χωρικής εξειδίκευσης	σελ. 27
7. Συμπεράσματα	σελ. 31
8. Βιβλιογραφία	σελ. 33

“Αγαπούμε τη γη, τους ανθρώπους και τα ζώα. Τα ερπετά, τον ουρανό και τα έντομα. Είμαστε, είμαστε κι εμείς όλα μαζί. Μαζί κι ο ουρανός και η γη”

Γιάννης Ρίτσος, Απόσπασμα από το έργο του, *Εαρινή Συμφωνία*

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η παρούσα εργασία εκπονείται στα πλαίσια του μαθήματος «Προσεγγίσεις εφαρμοσμένου σχεδιασμού στην Ελλάδα», όπου επιχειρείται η διατομεακή προσέγγιση των ζητημάτων του Δήμου Αχαρνών. Στόχος της είναι η διατύπωση μίας συλλογικής μελέτης στρατηγικού, χωρικού, αστικού σχεδιασμού που προσεγγίζεται από πέντε διαφορετικές ενότητες (Ιστορία, Χρήσεις γης, Περιβάλλον, Βιώσιμη Κινητικότητα, και Περιβάλλον).

Το παρόν κείμενο αφορά την εξειδίκευση ανάλυσης και προτάσεων με κεντρικό άξονα την περιβαλλοντική διάσταση του δήμου. Μέσα από την προσέγγιση της ομάδας, επιχειρείται η ανάδειξη τόσο της αξίας του περιβαλλοντικού ζητήματος όσο και των πολλαπλών σχετικών παραμέτρων που προσδιορίζουν την έννοιά του και συμβάλλουν στον ολοκληρωμένο χωρικό σχεδιασμό που το αφορά.

Μεθοδολογικά, η εισήγηση κινείται από ευρύτερες εννοιολογικές προσεγγίσεις που αφορούν στην περιβαλλοντική διάσταση των σύγχρονων πόλεων στην παρούσα υπόθεση εργασίας του Δήμου Αχαρνών. Στη συνέχεια, η ανάγνωση της υφιστάμενης κατάστασής του και η ανάλυσή της μέσα από το εργαλείο της ανάλυσης SWOT¹, εντοπίζει την δυναμική του δήμου, τις ευκαιρίες που διαθέτει για περαιτέρω ανάπτυξη αλλά και τις απειλές που υπονομεύουν την θετική εξέλιξή του, πάντα υπό περιβαλλοντική σκοπιά. Από την εν λόγω ανάλυση προκύπτουν τα κρίσιμα ζητήματα, την επίλυση των οποίων προσπαθούν να διευθετήσουν στην συνέχεια προτάσεις παρέμβασης, οι οποίες συγκροτούν ουσιαστικά διαφορετικές εκδοχές επέμβασης για την βελτίωση της περιβαλλοντικής συνθήκης των Αχαρνών. Τέλος, στα πλαίσια μιας πιο συγκεκριμένης χωρικής πρότασης, οι επικρατέστερες προτάσεις εξειδικεύονται χωρικά σε μία από τις πιο βεβαρυσμένες περιοχές του Δήμου, κατά την άποψη της ομάδας.

Απώτερος στόχος των παραπάνω, είναι η διερεύνηση των δυνατοτήτων που μπορούν να εξασφαλίσουν στον Δήμο των Αχαρνών συντελεστές που θα είναι σε θέση να αναδείξουν το μεγάλο δυναμικό του, να επαναπροσδιορίσουν τον ρόλο του στο συγκρότημα του Λεκανοπεδίου, αλλά κυριότερα να βελτιώσουν την ποιότητα ζωής των κατοίκων του.

¹ Η ανάλυση SWOT είναι ένα εργαλείο στρατηγικού σχεδιασμού το οποίο χρησιμοποιείται για την ανάλυση του εσωτερικού και εξωτερικού περιβάλλοντος μίας επιχείρησης, όταν η επιχείρηση πρέπει να λάβει μία απόφαση σε σχέση με τους στόχους που έχει θέσει ή με σκοπό την επίτευξή τους.[...] Κατά την ανάλυση SWOT μελετώνται τα δυνατά (Strengths) και αδύνατα (Weaknesses) σημεία μίας επιχείρησης, οργανισμού ή και περιοχής, καθώς και οι ευκαιρίες (Opportunities) και οι απειλές (Threats) που υπάρχουν. Τα δυνατά και αδύνατα σημεία αφορούν το εσωτερικό περιβάλλον της επιχείρησης καθώς προκύπτουν από τους εσωτερικούς πόρους που αυτή κατέχει (π.χ. ικανότητες προσωπικού και στελεχών, ιδιότητες και χαρακτηριστικά της επιχείρησης, τεχνογνωσία, χρηματοοικονομική υγεία και ικανότητα να ανταποκριθεί σε νέες επενδύσεις, κλπ.). Αντιθέτως οι ευκαιρίες και οι απειλές αντανακλούν μεταβλητές του εξωτερικού περιβάλλοντος της επιχείρησης τις οποίες η επιχείρηση θα πρέπει να εντοπίσει, να προσαρμοστεί σε αυτές ή ακόμα και να τις προσαρμόσει όπου κάτι τέτοιο είναι εφικτό -π.χ. είσοδος νέων ανταγωνιστών, ρυθμίσεις στο νομικό περιβάλλον, δημιουργία ή / και εμφάνιση νέων αγορών, κλπ. (Πληροφορίες από το www.swot.gr)

Εικόνα 1: Η Αθήνα από την Πάρνηθα (Μάρτιο 2018, Προσωπικό αρχείο)

2. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ - ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Η δράση του ανθρώπου έχει επιβάλλει τεράστιες μεταβολές στην οικολογία του πλανήτη και την ισορροπία των οικοσυστημάτων του. Το γενικό σχήμα που παρακολουθείται περιγράφεται από μία ολοένα και αυξανόμενη διόγκωση των αστικών κέντρων και μία παράλληλη συρρίκνωση της υπαίθρου. Σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας, το 2014 το 54% του παγκόσμιου πληθυσμού συγκεντρωνόταν στις πόλεις². Εκτιμάται ότι μέχρι το 2050 θα έχει αγγίξει το 66%³. Αυτή ακριβώς η διάχυση του ανθρωπογενούς περιβάλλοντος είναι κατά βάση υπεύθυνη για την οικολογική καταστροφή που τα τελευταία χρόνια αξιολογείται ως πολύ κρίσιμη και οριακά μη-αναστρέψιμη.

Η αστική ανάπτυξη βασίστηκε στην αξιοποίηση των πόρων του φυσικού περιβάλλοντος. Κατά την εγκαθίδρυσή της όμως, εκτόπισε από τα κέντρα της την φύση. Από τις μελέτες που διεξάγονται τα τελευταία χρόνια, έχει αποδειχθεί η ζημιογόνα πλευρά της εν λόγω συνθήκης· η έλλειψη του φυσικού στοιχείου σε οποιαδήποτε μορφή του (πράσινο, νερό κτλ) από τα αστικά περιβάλλοντα υποβαθμίζει σε μεγάλο ποσοστό την ποιότητα ζωής σε αυτή.

Ωστόσο τα τελευταία χρόνια, παρατηρείται μία στροφή σε ότι αφορά την διαχείριση των φυσικών πόρων. Καθοδηγούμενη κατά βάση από οικονομικά συμφέροντα, η ρητορική της 'επιστροφής στην φύση' εισάγει νέες προοπτικές και για τα υφιστάμενα αστικά κέντρα.

Με την λέξη περιβάλλον έχει καθιερωθεί να εννοούμε ένα χώρο ζωτικής σημασίας για τον άνθρωπο. Η σημασία του και η αξία του έγκειται στην πληθώρα αγαθών και στοιχείων που του προσφέρει με κύριο γνώμονα την επιβίωση, την διατήρηση της υγείας του και την ποιότητα της καθημερινότητάς του σε ψυχοσωματικό επίπεδο. Στο ελληνικό σύνταγμα δεν υφίσταται ενιαίος ορισμός του περιβάλλοντος παρ' όλα αυτά εμφανίζεται στη νομοθεσία προσδιορισμός του όρου περιβάλλον. Συγκεκριμένα το άρθρο 2 παρ. 1 του νόμου-πλαίσιο (ν.1650/1986) ως περιβάλλον ορίζει «το σύνολο των φυσικών και ανθρωπογενών παραγόντων και στοιχείων, που βρίσκονται σε αλληλεπίδραση και επηρεάζουν την οικολογική ισορροπία, την ποιότητα ζωής, την υγεία των κατοίκων, την ιστορική και πολιτιστική παράδοση και τις αισθητικές αξίες»⁴.

Η βασική διάκριση του περιβάλλοντος, όπως θα αναφερθεί και στην υπόλοιπη εργασία είναι σε φυσικό (ή πρωτογενές), το οποίο αποτελείται από τα φυσικά αγαθά, το νερό (θάλασσες, ποτάμια κ.ο.κ.), τον αέρα, την χλωρίδα και την πανίδα και σε ανθρωπογενές (ή τεχνητό/δευτερογενές), το οποίο περιλαμβάνει όλα τα ανθρώπινα δημιουργήματα. Το αστικό περιβάλλον, που αποτελεί και το αντικείμενο μελέτης μας μπορεί να είναι είτε φυσικοί σχηματισμοί (ρέματα, λίμνες, λόφοι, δάση, ορεινοί όγκοι κλπ.), είτε τεχνητά διαμορφωμένοι (άλση, πλατείες, νησίδες κλπ.).

Η άρρηκτη σχέση μεταξύ του φυσικού περιβάλλοντος και του ανθρώπου καθιστά πρωταρχικής σημασίας την ανάγκη για την προστασία και τη διατήρηση του. Οι πράσινοι και ελεύθεροι χώροι στην πόλη συμβάλλουν σημαντικά στην βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων. Πιο συγκεκριμένα :

- βελτιώνουν την ποιότητα
- συμβάλλουν στη μείωση της θερμοκρασίας
- απορροφούν τους θορύβους της πόλης
- είναι τα τελευταία καταφύγια βιοποικιλότητας στα αστικά κέντρα
- μειώνουν τον κίνδυνο πλημμύρων, καθώς απορροφούν το νερό της βροχής, εμπλουτίζοντας ταυτόχρονα τον υδροφόρο ορίζοντα.

² Μάλιστα, στις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες, η συγκέντρωση στα μεγαλύτερα αστικά κέντρα είναι αρκετά μεγαλύτερη

³ Σύμφωνα με στοιχεία από το un.org

⁴ Η προοπτική εξάντλησης των πόρων με την έννοια της στέρησης πηγών προς αξιοποίηση, καλώς ή κακώς κρίνεται ως βασικός παράγοντας οικονομικού ενδιαφέροντος.

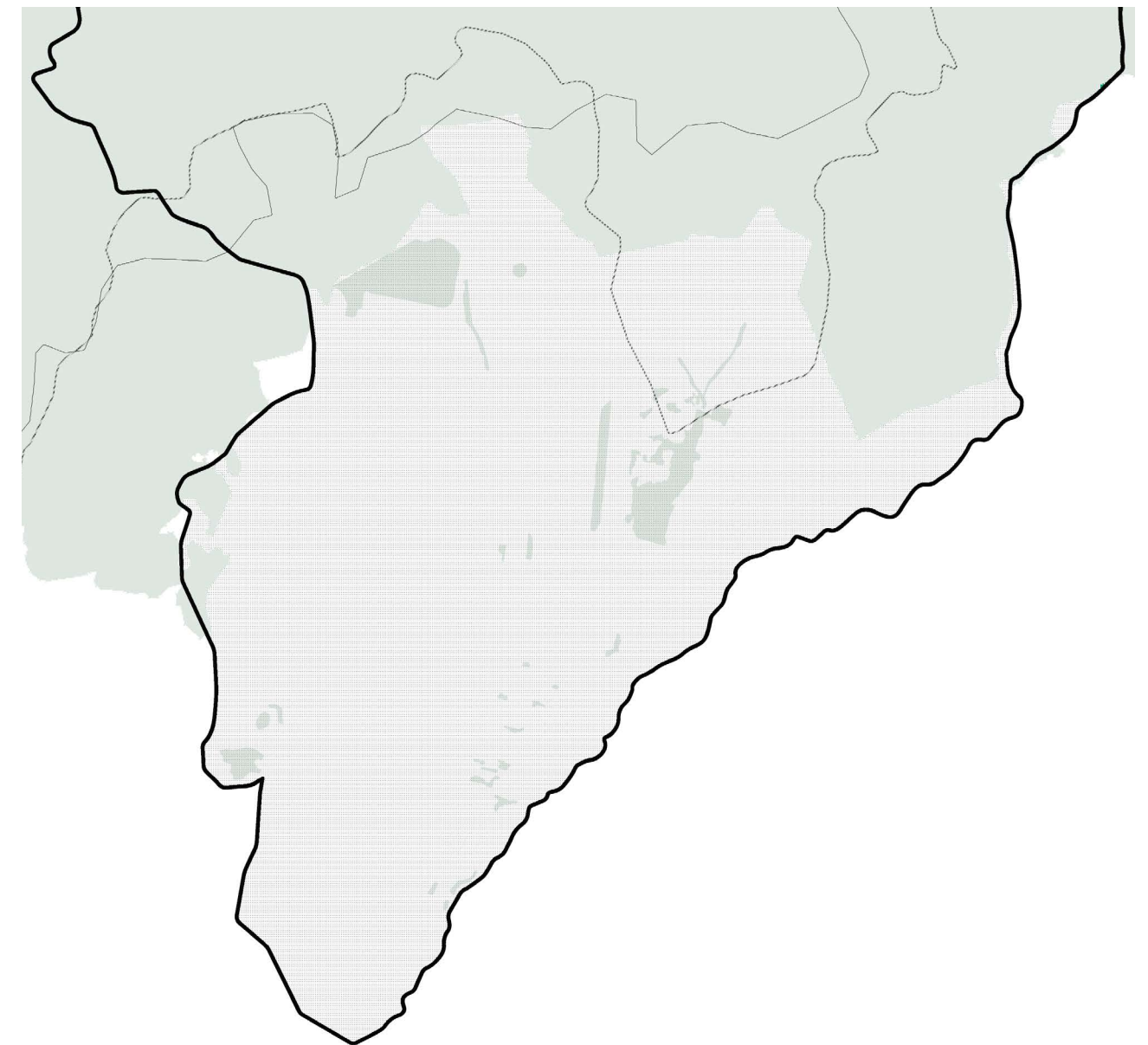
⁵ Μπελαβίλας, Ν., Βαταβάλη, Φ., 2009, Πράσινο και ελεύθεροι χώροι στην πόλη, WWF Hellas, Αθήνα

- είναι χώροι αναψυχής, χαλάρωσης, άθλησης, περιπάτου, κοινωνικής συναναστροφής, πολιτισμού
- αναβαθμίζουν το αστικό περιβάλλον, βελτιώνουν την ελκυστικότητα και επισκεψιμότητα μιας περιοχής⁶

Αναγνωρίζεται έτσι ο ρόλος του στην βιώσιμη ανάπτυξη του αστικού χώρου σε όλες τις κλίμακες και μορφές, όχι μόνο ως πηγή ζωής αλλά και ως πόρος ανάπτυξης και μέσο ενίσχυσης της κοινωνικής συνοχής. Αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της τοπικής ταυτότητας της κάθε περιοχής και πηγή έμπνευσης για τον πολιτισμό.

Σημαντική είναι η ευαισθητοποίηση των ίδιων των κατοίκων για τους παραπάνω λόγους και η διαπαιδαγώγησή τους ώστε να διαμορφώσουν περιβαλλοντική συμπεριφορά αλλά και να συσπειρώσουν ομάδες και δράσεις προστασίας και διαχείρισης του.

Ο Δήμος Αχαρνών αποτελεί έναν από τους πλέον προνομιούχους Δήμους της Αττικής, καθώς η μισή περίπου έκταση του Δήμου περιλαμβάνει τον Εθνικό Δρυμό της Πάρνηθας και τα φυσικά οικοσυστήματα που αναπτύσσονται σε αυτόν.

Χάρτης 1: Τα όρια του δήμου των Αχαρνών (Ιδία επεξεργασία)

⁶ Μπελαβίλας, Ν., Βαταβάλη, Φ., 2009, Πράσινο και ελεύθεροι χώροι στην πόλη, WWF Hellas, Αθήνα

3. ΔΗΜΟΣ ΑΧΑΡΝΩΝ

3.1 Γεωγραφική θέση και υφιστάμενη κατάσταση

Σύμφωνα με το πρόγραμμα Καλλικράτης, ο Δήμος Αχαρνών ενώνεται με την Κοινότητα Θρακομακεδόνων για τη δημιουργία του Δήμου Αχαρνών με έδρα τις Αχαρνές. Η έκταση του νέου Δήμου είναι 149.03 τ.χλμ και ο πληθυσμός του (πραγματικός πληθυσμός) 80.121 κάτοικοι σύμφωνα με την απογραφή της ΕΣΥΕ του 2011. Βρίσκεται στο βόρειο τμήμα του Λεκανοπεδίου της Αττικής και το βόρειο τμήμα της διοικητικής περιφέρειάς του καταλαμβάνεται από τον ορεινό όγκο της Πάρνηθας και το Νότιο τμήμα από τον οικιστικό ιστό της πόλης. Περιλαμβάνει τις Αχαρνές, στις οποίες πλέον περιλαμβάνεται και το Ολυμπιακό Χωριό, μια πόλη 10.000 κατοίκων, τους Θρακομακεδόνες και ένα μεγάλο τμήμα του ορεινού όγκου της Πάρνηθας.

Η ευνοϊκή θέση του Δήμου στο Λεκανοπέδιο, η σχέση του με τον ορεινό όγκο της Πάρνηθας, οι ιστορικές διαδικασίες οργάνωσης του αστικού ιστού και οι σημερινές τάσεις ανάπτυξης συγκροτούν την ταυτότητα του Δήμου. Θεωρούνταν ελαιοπαραγωγός και υδροδότης Δήμος στην Αρχαιότητα και φυσικός πνεύμονας της Αττικής σήμερα. Αυτή όμως η σημερινή του ιδιότητα κινδυνεύει καθημερινά όλο και περισσότερο, εξαιτίας της ασυμβατότητας των χρήσεων που καταγράφονται σε αυτόν, χαρακτηριστικό που αποτελεί ταυτόχρονα απειλή και πλεονέκτημα.

Από τη μία πλευρά ο δήμος περιλαμβάνει τον ορεινό όγκο της Πάρνηθας με εκτάσεις ιδιαίτερου φυσικού κάλλους και μεγάλης οικολογικής σημασίας για το σύνολο του πληθυσμού του Λεκανοπεδίου, ενώ ταυτόχρονα βρίσκονται χωροθετημένες δεκάδες χρήσεις υπερτοπικής σημασίας. (αεροδρόμιο Τατοΐου, στρατόπεδα, σταθμός και γραμμές ψηλής τάσης ΔΕΗ, Σιδηροδρομικό Κέντρο Αχαρνών, ΕΥΔΑΠ, Κεντρική Αγορά Ελλάδας, Σχολές Αστυνομίας, ΒΙΟΠΑ, ΒΙΠΑ, αποθήκες ΟΤΕ, βασικό εθνικό οδικό δίκτυο.

3.2 Αναγνώριση περιβάλλοντος

Σε αυτό το πλέγμα ασυμβατότητας καλείται η μελέτη να αναδείξει τα κρίσιμα περιβαλλοντικά προβλήματα και τις ευκαιρίες τόσο στον αστικό όσο και στον περαστικό χώρο και να κατανοήσει τις συνθήκες που επικρατούν τη δεδομένη στιγμή στο Δήμο. Με σκοπό να διερευνηθούν τα ζητήματα διαχείρισης του το περιβάλλον διακρίνεται σε φυσικό και ανθρωπογενές και στις υποκατηγορίες των στοιχείων που το συγκροτούν (Εικόνα 2).

3.1.1 Πάρνηθα

Όπως έχει ήδη αναφερθεί, το μεγαλύτερο μέρος του Δήμου Αχαρνών καλύπτεται από το όρος Πάρνηθα. Η περιοχή της Πάρνηθας έχει συνολική έκταση 300.000 στρεμμάτων, τα 75 στρ. εκ των οποίων είναι εντός των ορίων του δήμου, που έχει ανακηρυχθεί περιοχή ιδιαίτερου φυσικού κάλλους (25638/1269 απ. Υπ. Γεωργίας) και ένα σημαντικό της τμήμα απαρτίζει τον ομώνυμο Εθνικό Δρυμό. Παράλληλα, έχει ενταχθεί στο δίκτυο Natura 2000, αποτελεί σημαντική περιοχή για τα πουλιά (SPA)

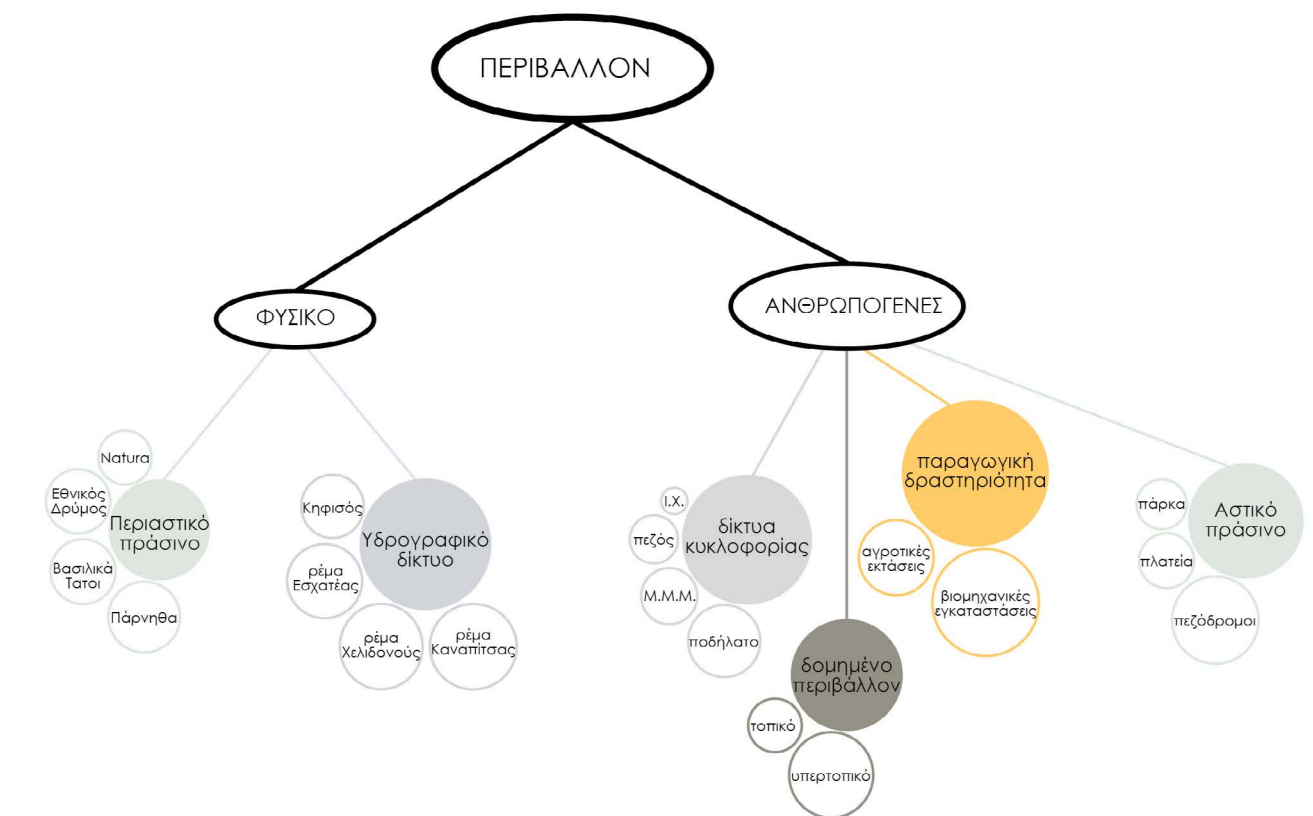
Σημαντικό υπερτοπικό πόλο αποτελεί το Καζίνο της Πάρνηθας (Regency Casino Mont Parnes) το οποίο είναι χτισμένο σε μία από τις κορυφές του βουνού, το Μαυροβούνι και οι επισκέπτες έχουν πρόσβαση είτε με το αυτοκίνητο είτε με τελεφερίκ. Η περιοχή αποτελεί και πόλο έλξης για ορεινές αθλητικές δραστηριότητες καθώς λειτουργούν τα ορειβατικά καταφύγια Μπάφι & Φλαμπούρι.

Η προστασία του περιβάλλοντος είναι ζήτημα ζωτικής σημασίας όχι μόνο για τον Δήμο Αχαρνών αλλά και για όλη την Αττική. Τα πλημμυρικά φαινόμενα εξαιτίας της πυρκαγιάς έχουν αυξηθεί γι αυτό είναι απαραίτητη η υιοθέτηση μιας σειρά δράσεων ευαισθητοποίησης για θέματα περιβάλλοντος αλλά και δράσεις προστασίας του φυσικού πλούτου καθώς και την προώθηση μιας διαδημοτικής συνεργασίας για την διευθέτηση των ρεμάτων με την αρωγή κεντρικών φορέων⁷.

Το Δασαρχείο της Πάρνηθας αναπτύσσει αξιόλογη δράση σε συνεργασία με εθελοντικές οργανώσεις, όπως η WWF, ο Όμιλος Φίλων του Δάσους, ο Ορειβατικός Σύλλογος Αχαρνών και το Φορέα Διαχείρισης Εθνικού Δρυμού της Πάρνηθας, πραγματοποιώντας ξεναγήσεις σε Σχολεία και Συλλόγους. Σκοπός των ξεναγήσεων είναι να ευαισθητοποιήσει το κοινό στην αξία της προστασίας και της διατήρησης του φυσικού περιβάλλοντος.

Επιπλέον, με πρωτοβουλία της Regency Entertainment δημιουργήθηκε σε συνεργασία με το Φορέα Διαχείρισης Εθνικού Δρυμού Πάρνηθας, το Μικρό Μουσείο της Πάρνηθας, ένας ιδιαίτερος χώρος περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης. Ο επισκέπτης ακολουθώντας μια αφηγηματική διαδρομή γνωρίζει το οικοσύστημα της Πάρνηθας και αντιλαμβάνεται τη σπουδαιότητά του για ολόκληρη την Αττική, μαθαίνει για την ιστορία του, διαβάζει για τη χλωρίδα και την πανίδα της περιοχής, μυείται στην εμπειρία του δάσους και αποκτά επίγνωση ότι το μέλλον του πλανήτη εξαρτάται πρωτίστως από τη δική του στάση και συνδρομή.

Μία σημαντική διάκριση απέσπασε ο Δήμος Αχαρνών στην ετήσια εκδήλωση του ECOCITY όπου τιμήθηκε με το βραβείο Ευαισθητοποίησης στην κατηγορία «ΟΙΚΟΠΟΛΙΣ 2015 – ΒΡΑΒΕΙΑ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ» για το επιδαπέδιο παιχνίδι «Οι Πλανητοφύλακες».

Εικόνα 2: Διάγραμμα με την τομεακή προσέγγιση της περιοχής. (Ιδία επεξεργασία)

3.1.2 Ρέματα

Το νερό σε μία πόλη είναι αγαθό με προφανή περιβαλλοντική αξία. Η συμβολή του στην διατήρηση του ήπιου μικροκλίματος, στην ατμοσφαιρική εξυγίανση αλλά και στην αισθητική αναβάθμιση με τις δυνατότητες αξιοποίησης που προσφέρει είναι μερικές μόνο από τις θετικές πτυχές του.

Σύμφωνα με τον Κτιριοδομικό Κανονισμό (ΦΕΚ 59 Δ'/1989) "ρέμα είναι κάθε φυσική διαμόρφωση του εδάφους σε αποδέκτη και αγωγό των νερών της βροχής ή της τήξης του χιονιού

⁷ Δήμος Αχαρνών, 2011, Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Αχαρνών 2012-2015

⁸ Από το www.parnitha.net

⁹ Από το www.acharnes.gr

ή των φυσικών πηγών και εξυπηρετεί την απορροή τους προς άλλους μεγαλύτερα χωρητικότητας αποδέκτες, φυσικούς ή τεχνητούς (ρέματα, ποτάμια, λίμνες θάλασσα, κτλ) που βρίσκονται σε χαμηλότερες στάθμες” (Άρθρο 1 § 16).

Ωστόσο για το ΣτΕ φαίνεται ότι “Το υδατορρέυμα (ρέμα) δεν είναι απλώς ένα υδραυλικό σύστημα απορροής υδάτων που περισσεύουν σε μια περιοχή, αλλά ένα οικοσύστημα πλαισιούμενο με σημαντική πανίδα και χλωρίδα” (Απόφαση 230/2004 ΣτΕ)

Πράγματι, η σημασία των ρεμάτων για μία πόλη είναι πολλαπλής φύσης. Στην ασφάλεια που προσφέρουν στην θωράκιση φαινομένων πλημμύρων προστίθενται η συνολική περιβαλλοντική τους αξία σε επίπεδο μικροκλίματος περιοχής και ατμοσφαιρικής διαύγειας, αλλά και η αισθητική αξία που προσφέρουν.

Η Αττική διατηρούσε κάποτε ένα πολύ πλούσιο δίκτυο ρεμάτων (“...ο άνθρωπος ελάχιστα αντιτίθεται στην δουλειά που κάνει η φύση..” γράφει γύρω στα 1850 ο Ε. Αμπου περιγράφοντας την Αττική¹⁰), το οποίο προσδιόρισε την φυσιογνωμία της από τα αρχαία κίονας χρόνια.

Μέχρι περίπου και το πρώτο τέταρτο του 19ου αιώνα το αττικό τοπίο θα χαρακτηρίζεται από την ύπαρξη μικρότερων ή μεγαλύτερων ρεμάτων. Η εν λόγω εικόνα θα αλλάξει άρδην κατά τα χρόνια της μεγάλης οικοδόμησης της πόλης. Η απουσία ελέγχου, η κερδοσκοπία επί της αστικής γης, η έκτακτη φύση των διαδικασιών οδήγησαν στην εικόνα που μαρτυρά σήμερα η πόλη. Τα ρέματα εξυπηρέτησαν και αυτά τις αστείρευτες ανάγκες για εύρεση περισσότερου δομήσιμου χώρου· η κοίτη τους εξαφανίστηκε, διευθετήθηκαν υδραυλικά σε κλειστούς αγωγούς, αφού έτσι και αλλιώς η αστική ανάπτυξη είχε καταστρέψει το φυσικό οικοσύστημά τους μετατρέποντάς τα σε εστίες μόλυνσης. Η αδυναμία διευθέτησής τους τελικά επιλύθηκε με την κάλυψή¹¹ τους και την μετατροπή τους σε δρόμους –χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η Μιχαλακοπούλου που βρίσκεται κτισμένη στα ίχνη του Ιλισού ή οικόπεδα προς οικοδόμηση. Εν κατακλείδι τα ρέματα της Αττικής αντιμετωπίστηκαν ως δημόσια έργα, ενώ καμία μέριμνα δεν υπήρξε ουδέποτε για την διατήρησή τους.

Παρόλα αυτά, σήμερα συναντώνται ορισμένα θραύσματα της πρωύτερης εικόνας. Διάσπαρτα και απομακρυσμένα μεταξύ τους μέσα στον πυκνοδομημένο ιστό του λεκανοπεδίου υφίστανται μερικά ανοικτά τμήματα ρεμάτων και ποταμών. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι ο ποταμός Κηφισός, μεγάλο ακάλυπτο τμήμα του οποίου συναντάται σήμερα στα ανατολικά όρια του Δήμου Αχαρνών.

Πέραν του ποταμού Κηφισού, τον Δήμο Αχαρνών διατρέχουν τα ρέματα Καναπίτσας και Εσχατάας, που επίσης ανήκουν στον δήμο και προσδίδουν πολλά οφέλη τόσο στο οικοσύστημα όσο και στο κλίμα του δήμου.

3.1.3 Αδόμητοι χώροι και ημιαγροτικά τοπία

Σημαντικό κομμάτι του φυσικού περιβάλλοντος αποτελεί το μεγάλο δίκτυο αδόμητων χώρων πολλοί από τους οποίους διατηρούν μία ημιαγροτική μορφή και λειτουργία. Πρόκειται κυρίως για ανθοκαλλιέργειες, ελαιόδενδρα και κηπευτικά που προσδίδουν την εικόνα ενός ζωντανού χώρου και προσφέρουν τη δυνατότητα ενασχόλησης ενός μέρους του πληθυσμού σε αγροτικές δραστηριότητες εξασφαλίζοντας τους ένα πρόσθετο εισόδημα. Ιστορικά ο πρωτογενής τομέας αποτελούσε τη κύρια χρήση γης και κύρια πηγή απασχόλησης του ανθρώπινου δυναμικού του δήμου.

3.1.4 Αστικοί ελεύθεροι χώροι

Στο κεντρικό οικιστικό πέταλο του Μενιδίου όπως και στη οικιστική περιοχή των Θρακομακεδόνων συναντώνται πλατείες, παιδικές χαρές, πράσινες νησίδες ,χωρίς όμως να διανέμονται ισόρροπα σε ολόκληρη την έκταση του δήμου και με ελλειπή αστικό εξοπλισμό. Εξαίρεση αποτελεί το μέγεθος της κεντρικής λωρίδας του Ολυμπιακού χωριού που ενώ καλύπτει σε μέγεθος τις ανάγκες της κοινότητας δεν αξιοποιείται από τον υπόλοιπο Δήμο.

3.1.5 Διαχείριση αποβλήτων

Τα απορρίμματα αποτελούν συχνά πηγή ρύπανσης, ωστόσο η ορθολογική διαχείρισή τους παράγει απορρίμματα που μπορεί να αποτελέσουν πολύτιμη πηγή υλικών, ιδιαίτερα όταν πολλά από αυτά έχουν καταστεί δυσεύρετα. Η ορθολογική διαχείριση απορριμμάτων μπορεί να συνεισφέρει σε μεγάλο βαθμό στην οικονομική ανάπτυξη και τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης.

Η βασική νομοθεσία για την εναλλακτική διαχείριση αστικών αποβλήτων, αποτελείται από το Ν. 2939/2001 «Για την εναλλακτική διαχείριση των συσκευασιών και άλλων προϊόντων» όπως τροποποιήθηκε και ισχύει σήμερα με το Ν.4496/2017.

Στη Σύνοδο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου που διεξήχθη 16-19/04/2018, εγκρίθηκε από τους Ευρωβουλευτές σχέδιο νόμου για την κυκλική οικονομία, θέτοντας νέους στόχους ανακύκλωσης αποβλήτων. Το συγκεκριμένο σχέδιο νόμου αποτελεί μέρος μιας προσπάθειας μετατόπισης της πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης προς μια κυκλική οικονομία, δηλαδή ένα σύστημα όπου η αξία των προϊόντων, των υλικών και των πόρων διατηρείται στην οικονομία όσο το δυνατόν περισσότερο. Η οικονομία που επιδιώκεται, συνεπάγεται μείωση των αποβλήτων στο ελάχιστο, καθώς και επαναχρησιμοποίηση, επισκευή, ανακαίνιση και ανακύκλωση των υπαρχόντων υλικών και προϊόντων. Κύριος στόχος είναι η βελτίωση της διαχείρισης αποβλήτων η οποία θα ωφελήσει το περιβάλλον, το κλίμα αλλά και την ανθρώπινη υγεία

Πιο συγκεκριμένα οι νέοι στόχοι ανακύκλωσης αστικών αποβλήτων (από νοικοκυριά και επιχειρήσεις) που θέτει το νέο σχέδιο νόμου είναι, το σημερινό ποσοστό ανακύκλωσης που βρίσκεται στα 44% να φτάσει το 55% μέχρι το 2025 και το 65% μέχρι το 2035.

Στο Δήμο Αχαρνών έχει συνταχθεί από το 2015, το Σχέδιο Αποκεντρωμένης Διαχείρισης Αστικών Στερεών Αποβλήτων το οποίο, όμως μέχρι σήμερα δεν έχει υλοποιηθεί. Στα πλαίσια αυτού του Σχεδίου, ο Δήμος καθορίζει τρεις (3) στόχοι όσον αφορά τη διαχείριση των αποβλήτων σε επίπεδο Δήμου για το έτος 2020:

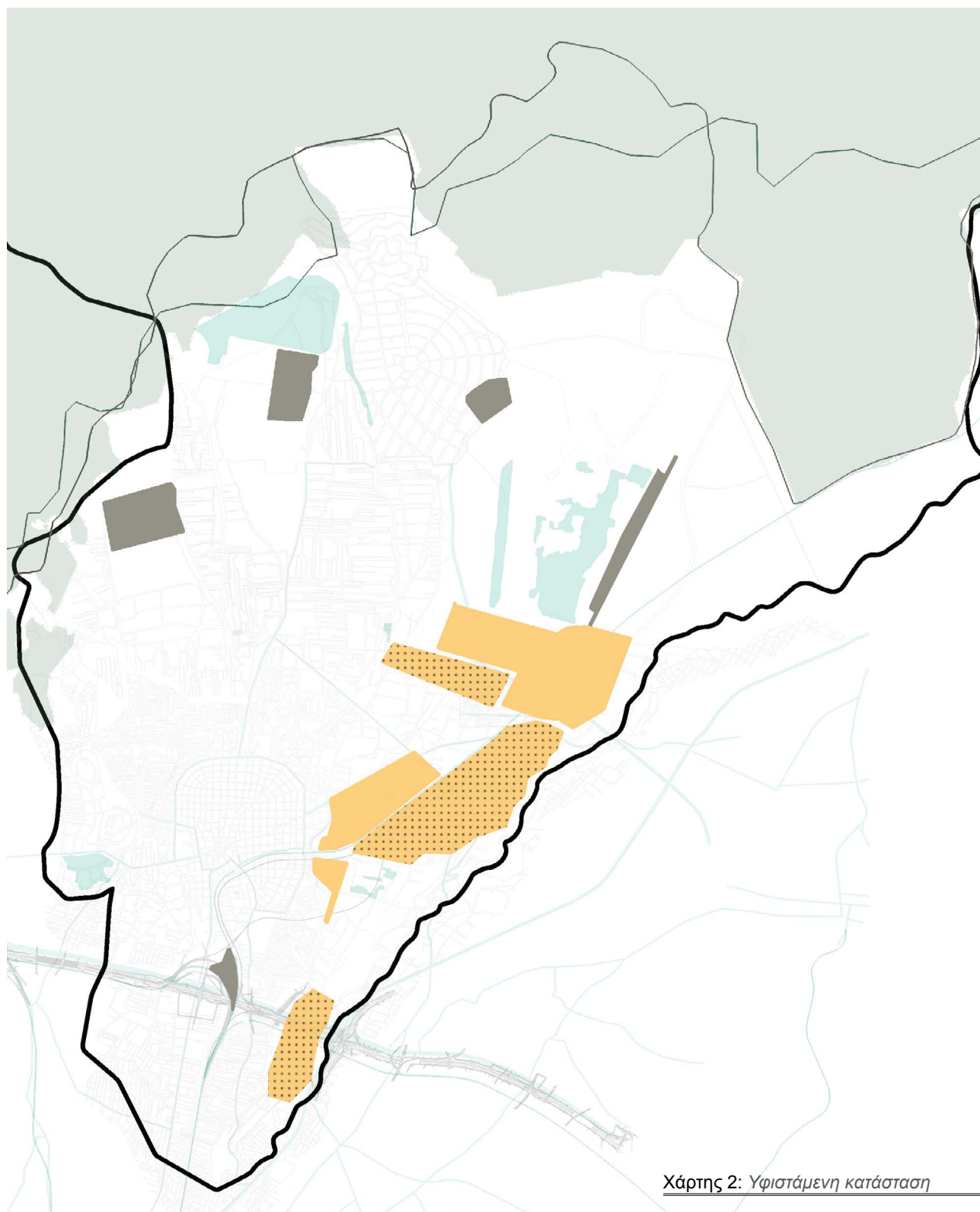
- Η προετοιμασία προς επαναχρησιμοποίηση και ανακύκλωση με χωριστή συλλογή ανακυκλώσιμων – βιοαποβλήτων σε ποσοστό 50% του συνόλου των Αστικών Στερεών Αποβλήτων (ΑΣΑ),
- Η χωριστή συλλογή για το γυαλί, το χαρτί, το μέταλλο και το πλαστικό, ώστε να εξασφαλισθεί, κατ’ ελάχιστον, η ανακύκλωση του 65% του συνολικού τους βάρους από το στάδιο της διαλογής, ως το 2020,
- Αύξηση του στόχου χωριστής συλλογής βιοαποβλήτων από 10% σε 40% του συνολικού τους βάρους.

Επίσης, προτείνεται η χωροθέτηση ενός Σταθμού Μεταφόρτωσης Απορριμάτων (ΣΜΑ), ενός Κεντρικού Πράσινου σημείου και δύο μικρότερων πράσινων σημείων και Κέντρο Ανακύκλωσης, Εκπαίδευση στη Διαλογή στην Πηγή (ΚΑΕΔΙΣΠ), ενώ προβλέπονται μικρά δορυφορικά πράσινα σημεία συλλογής στο Δήμο Αχαρνών για την εξυπηρέτηση των πολιτών σε επίπεδο γειτονιάς.

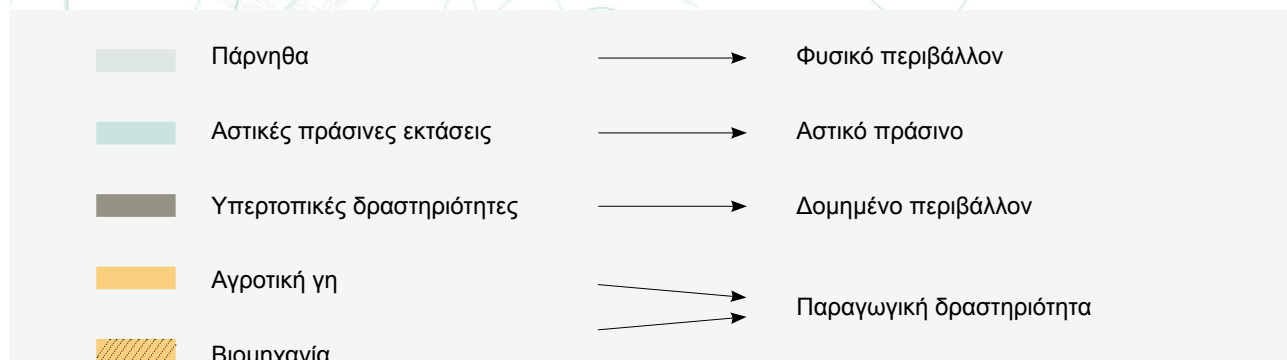
Πέραν τη χωροθέτηση των υποδομών αυτών, το σχέδιο αποκεντρωμένης διαχείρισης αστικών αποβλήτων του Δήμου περιλαμβάνει, δράσεις ευαισθητοποίησης για τα προγράμματα που ήδη εφαρμόζονται και προτάσεις βελτίωσης των προγραμμάτων αυτών, καθώς και μια ολοκληρωμένη εκστρατεία ευαισθητοποίησης και δημοσιότητας για τις προτεινόμενες νέες δράσεις.

¹⁰ Αμπου Ε., 1968 (Γαλλική έκδοση 1853), *Ο βασιλεύς των ορέων*, Γαλαξίας, Αθήνα

¹¹ Η εξυγίανση της πόλης με αυτόν τον τρόπο ήταν επιθυμητή στις περισσότερες αρμόδιες υπηρεσίες και η καταστροφή του φυσικού αυτού στοιχείου νομιμοποιήθηκε πλήρως στην πολιτική και ιδιωτική σκέψη.

Χάρτης 2: Υφιστάμενη κατάσταση

4. ANALYΣΗ SWOT

Από μια πρώτη επίσκεψη στον δήμο γίνεται αντιληπτή η παρουσία και η αξία του φυσικού περιβάλλοντος για την περιοχή. Εκτός από την Πάρνηθα, στο εσωτερικό του δήμου υπάρχει ένα δίκτυο αστικών χώρων πρασίνου (οργανωμένοι και μη), που προσφέρουν πέρα από τα οικολογικά τους οφέλη και νησίδες «εκτόνωσης» από το πυκνό οικιστικό περιβάλλον που χαρακτηρίζει τον δήμο των Αχαρνών. Ενώ συνάμα οι εκτάσεις που προσφέρονται για καλλιέργειες είναι αριθμητικά και σε έκταση ένα επιπλέον στοιχείο που δημιουργεί «έφορο έδαφος» για αειφόρο ανάπτυξη.

Όλος αυτός, όμως ο φυσικός πλούτος, σε πολλές περιπτώσεις φαίνεται να επιβαρύνεται οικολογικά, από την ανθρώπινη δραστηριότητα, ή να παραμελείται, με αποτέλεσμα τα τελευταία χρόνια να εμφανίζονται πολλά μολυσμένα σημεία μέσα στο φυσικό περιβάλλον του δήμου. Απόβλητα από τις βιομηχανίες καταλαμβάνουν τόσο κάποιες εκτάσεις πρασίνου όσο και τις παραρρημιές ζώνες, εμποδίζοντας έτσι το φυσικό περιβάλλον να «αναπνεύσει» και να ενισχύσει οικολογικά τόσο τοπικά τον δήμο όσο και υπερτοπικά το λεκανοπέδιο της Αττικής.

Σε πρώτη φάση λοιπόν έγινε ένας διαχωρισμός των τομέων που θα μελετήσουμε με στόχο στη συνέχεια να αναγνωρίσουμε και να καταγράψουμε για κάθε έναν από αυτούς την υφιστάμενη κατάσταση, πάντα προσανατολισμένοι στην περιβαλλοντική τους σημασία. Έτσι κάναμε ένα διαχωρισμό σε φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον, κάτω από τα οποία εντάσσονται οι τομείς που αναλύσαμε και αξιολογήσαμε.

Χρησιμοποιώντας ως εργαλείο μελέτης την ανάλυση SWOT καταγράψαμε τα τμήματα, και τις δράσεις του φυσικού και του ανθρωπογενούς περιβάλλοντος που αποτελούν δυνατά -αδύναμα στοιχεία, ευκαιρίες και απειλές για τον κάθε τομέα ξεχωριστά. Σε μερικά σημεία εμφανίζονται επαναλήψεις διότι αυτή η αδυναμία, η δυνατότητα, η απειλή ή η ευκαιρία επαναλαμβάνεται σε περισσότερους από ένα τομέα.

Για να συντάξουμε, λοιπόν, τα σενάρια- τις προτάσεις μας ξεχωρίσαμε κάποια από τα σημεία που καταγράψαμε στην ανάλυση SWOT, με κριτήριο την «περίθαλψη» των καταπονημένων σημείων του φυσικού περιβάλλοντος, την ενίσχυση των όποιων περιβαλλοντικών δράσεων υφίστανται αλλά δεν αξιοποιούνται στο έπακρο και την ενδυνάμωση γενικά ολόκληρου του δήμου.

Εικόνα 3: Μολυσμένο σημείο στο δήμο των Αχαρνών. (πηγή: googlemaps)

	ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ	ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ	ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ	ΑΠΕΙΛΕΣ
ΠΕΡΙΣΤΙΚΟ ΠΡΑΣΙΝΟ	Περιοχές Natura	Ανεπαρκές σύστημα αποχέυσης	Εθνικοί και Ευρωπαϊκοί μηχανισμοί προστασίας φυσικού περιβάλλοντος	Αυθαίρετη δόμηση
	Εθνικός Δρυμός	Αδράνεια δήμου και πολιτών ως προς την περιβαλλοντική μόλυνση	Περιβαλλοντικές Δράσεις	Ρίψη απορριμάτων-αποβλήτων
	Βασιλικά κτήματα Τατοίου	Ελλιπής διαχείριση του πρασίνου	Περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση μαθητών	Πιθανότητα πυρκαγιάς
	Περιστικό πράσινο	Αδυναμία διαχείρισης αποβλήτων	Ανάπτυξη τεχνολογίας διαχείρισης και προστασίας των φυσικών πόρων	Κλιματική αλλαγή
ΥΔΡΟΓΡΑΦΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ	Πλούσιο Οικοσύστημα	Ανεπαρκές σύστημα αποχέυσης και ύδρευσης	Περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση μαθητών	Επιχωματώσεις ρεμάτων
	Μικροκλίμα	Αδράνεια δήμου και πολιτών ως προς την περιβαλλοντική μόλυνση	Ανάπτυξη τεχνολογίας διαχείρισης και προστασίας των φυσικών πόρων	Αυθαίρετη παραρεμάτια δόμηση
			Ανάπτυξη αγροτικής οικονομίας	Ρίψη μπαζών στα ρέματα
ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ	Γη υψηλής παραγωγικότητας	Ακτινοβολία από τη δραστηριότητα ΔΕΗ	Θέσεις εργασίας	Οικονομική κρίση
	Γεωργική δραστηριότητα	Ηχορύπανση	Ευρωπαϊκές υποδομές και προγράμματα	Συνεχής εγκατάσταση ρυπογόνων υπερτοπικών δραστηριοτήτων στο Δήμο
	Κτηνοτροφική δραστηριότητα		Αξιοποίηση επιστημονικού δυναμικού και ερευνητικών δραστηριοτήτων	Μείωση καλλιέργειων εκτάσεων
	Υπερτοπικός χαρακτήρας		Υπαρξη Σχεδίου Αποκεντρωμένης Διαχείρισης Αστικών Στερεών Αποβλήτων Δήμου Αχαρνών Διαδίκτυο: πηγή ενημέρωσης, πληροφόρησης	Μεγάλης κλίμακας επενδύσεις (fast truck)
		Αδυναμία διαχείρισης των αποβλήτων (ανακυκλώσιμων και μη)		Μεγάλη παραγωγή απορριμάτων
ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΧΩΡΟΙ	Κεντρική πλατεία Θρακομακεδόνων	Αυθαίρετη δόμηση σε ανοργάνωτους πράσινους χώρους		
		Έλλειψη αστικού εξοπλισμού		
		Έλλειψη οργανωμένων δημοσίων χώρων		
ΔΟΜΗΜΕΝΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	Σχέδιο πόλης στο μεγαλύτερο τμήμα της πόλης	Ασύμβατες χρήσεις	Ποικιλία χρήσεων που προσφέρουν δυνατότητες ανάπτυξης	Αυθαίρετη δόμηση
	Οργανωμένο εμπορικό κέντρο	Άναρχη δόμηση		
ΔΙΚΤΥΑ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ	Οργανωμένο οδικό δίκτυο	Ανεπαρκές δίκτυο ΜΜΜ	Αξιοποίηση ΣΚΑ	Ατμοσφαιρική και περιβαλλοντική ρύπανση
	Μεγάλοι οδικοί άξονες	Έλλειψη δικτύου πεζοδρόμων και ποδηλατοδρόμων		

Εικόνα 4: Πίνακας με την ανάλυση SWOT. (Ιδία επεξεργασία)

Εικόνα 5: Μολυσμένο σημείο στο δήμο των Αχαρνών. (πηγή: googlemaps)

5. ΔΙΑΤΥΠΩΣΗ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ

5.1 Εναλλακτικά σενάρια παρέμβασης

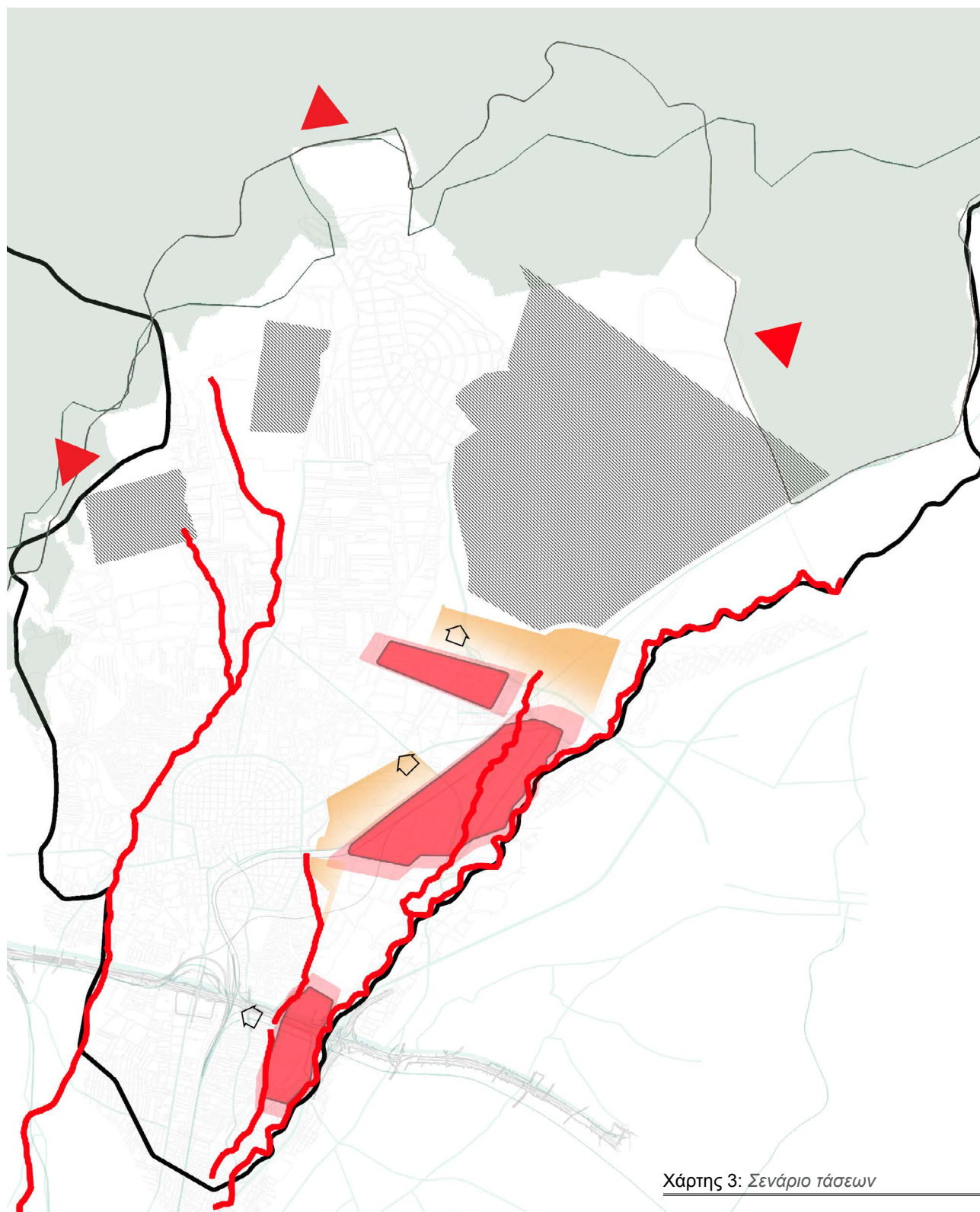
Με βάση την παραπάνω ανάλυση SWOT διατυπώθηκαν τα εναλλακτικά σενάρια παρεμβάσεων. Ευρύτερος στόχος, ήταν η απόπειρα επίλυσης όλων εκείνων των σημείων που αναδείχθηκαν ως προβληματικά με κεντρικό άξονα το περιβάλλον και την βελτίωση των συνθηκών που διαγράφουν το σύνολό του. Στην ανάπτυξη των προτάσεων που ακολουθούν ακολουθείται η βασική θέση της παρούσας μελέτης με την διάκριση μεταξύ φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος.

ΤΑΣΕΩΝ	ΕΛΑΧΙΣΤΗΣ ΕΠΕΜΒΑΣΗΣ	ΗΠΙΑΣ ΕΠΕΜΒΑΣΗΣ	ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΙΚΗΣ ΕΠΕΜΒΑΣΗΣ
<ul style="list-style-type: none"> Επέκταση αυθαίρετης δόμησης Εγκλιβτισμός και κάλυψη ρεμάτων Συνεχής ρύπανση ατμόσφαιρας και φυσικού κάλλους Μείωση αγροτικής δραστηριότητας Εγκατάσταση επιπλέον υπερτοπικών δραστηριοτήτων 	<ul style="list-style-type: none"> Εξυγίανση μολυσμένων εκτάσεων μέσω παρεμβάσεων καθαρισμού Διοργάνωση νέων και ενίσχυση υφιστάμενων δράσεων ευαισθητοποίησης σε θέματα περιβάλλοντος Φύτευση δημοσίων αστικών χώρων Υλοποίηση σχεδίου αποκεντρωμένης διαχείρισης αστικών στερεών αποβλήτων (Πράσινα σημεία, Κέντρα Ανακύκλωσης, Εκπαίδευση και Διαλογή στην Πηγή) 	<ul style="list-style-type: none"> Οριοθέτηση ασύμβατων χρήσεων σε παραρεμάτιες ζώνες και κατάλληλη διαμόρφωσή τους σε δημόσιους χώρους πρασίνου Ανάπτυξη υφιστάμενου σχεδίου διαχείρισης αποβλήτων (επιπλέον Πράσινα Σημεία και Μονάδες Συλλογής, Επεξεργασίας και Εναλλακτικής Διαχείρισης Αποβλήτων) Αξιοποίηση τεχνολογίας από αρμόδιους φορείς με στόχο την αποτελεσματικότερη διαχείριση και προστασία των φυσικών πόρων Παραχώρηση εκτάσεων από τον Δήμο για καλλιέργεια Πεζοδρόμηση τμημάτων και σύνδεση με υφιστάμενες διαδρομές (ενίσχυση χρήσης ποδηλάτου και πεζής μετακίνησης) 	<ul style="list-style-type: none"> Αποκάλυψη ρεμάτων, συνολικός σχεδιασμός και αποκατάσταση των οικοσυστημάτων Διαδημοτική και συμμετοχική συνεργασία για την προστασία των φυσικών πόρων και μέσω χρήσης τεχνολογίας Επιβολή οικονομικών ή άλλων επιβαρύνσεων σε περίπτωση μη ορθής περιβαλλοντικής συμπεριφοράς Συντονισμένη προώθηση παραγόμενων τοπικών προϊόντων Συνεργασία με πανεπιστημιακούς φορείς Απαλλοτρίωση και εξαγορά εκτάσεων για τη δημιουργία νέων δημοσίων πράσινων χώρων. Απαγόρευση δόμησης στα όρια με την Πάρνηθα.

Εικόνα 6: Πίνακας με τα προτεινόμενα σενάρια. (Ιδία επεξεργασία)

Πιο συγκεκριμένα, τα σενάρια που συγκροτούνται διαρθρώνονται αρχικά με ενέργειες που αφορούν στο φυσικό περιβάλλον και κλιμακώνονται σε παρεμβάσεις που διευθετούν και το ανθρωπογενές. Εκτός από το σενάριο τάσεων προκύπτουν ακόμα άλλα τρία. Ο λόγος για τον οποίο προκύπτει η εν λόγω διάρθρωση σε τέσσερα συνολικά σενάρια, είναι το γεγονός ότι το ζήτημα του περιβάλλοντος προϋποθέτει την διαπλοκή πολλών και διαφορετικών τομέων, στους οποίους ο βαθμός παρέμβασης εκ των πραγμάτων δεν χαρακτηρίζεται από την ίδια ευελιξία, οπότε και απαιτείται μία διαφορετική προσέγγιση κατά περίπτωση. Θεμελιώδες χαρακτηριστικό των σεναρίων που εν τέλει προκύπτουν είναι η μεταξύ τους συσχέτιση. Με άλλα λόγια, σε κάθε ξεχωριστό σενάριο που δομείται προστίθενται οι παρεμβάσεις του προηγούμενου του.

Πιο αναλυτικά, το σενάριο της μηδενικής παρέμβασης ή σενάριο τάσεων, αποτελεί την περίπτωση εξέλιξης της περιοχής χωρίς καμία παρέμβαση. Σε ότι αφορά στα προβλήματά της, θεωρείται ότι επιδεινώνονται, αφού δεν γίνεται κάποια ουσιαστική και συντονισμένη προσπάθεια αναχαίτησής τους. Αρκετά δυσμενής διαγράφεται η εξέλιξη ιδίως σε ότι αφορά τους συντελεστές του φυσικού περιβάλλοντος. Στην συγκριμένη περίπτωση λοιπόν, αναμένεται επιδείνωση σε ό,τι αφορά στην κατάσταση των ρεμάτων, περαιτέρω μείωση της αγροτικής γης και παράλληλη εξάπλωση των βιομηχανικών και βιοτεχνικών δραστηριοτήτων και αυθαιρεσιών. Ταυτόχρονα, ιδιαίτερους προβληματισμούς εγείρει και το θέμα της διαχείρισης των αποβλήτων, για το οποίο ναι μεν γίνονται προσπάθειες διαχείρισης, όπως αναφέρθηκε παραπάνω, εντούτοις η επιτόπια έρευνα στην περιοχή μαρτυρά μία αδυναμία σωστής εφαρμογής.

Χάρτης 3: Σενάριο τάσεων

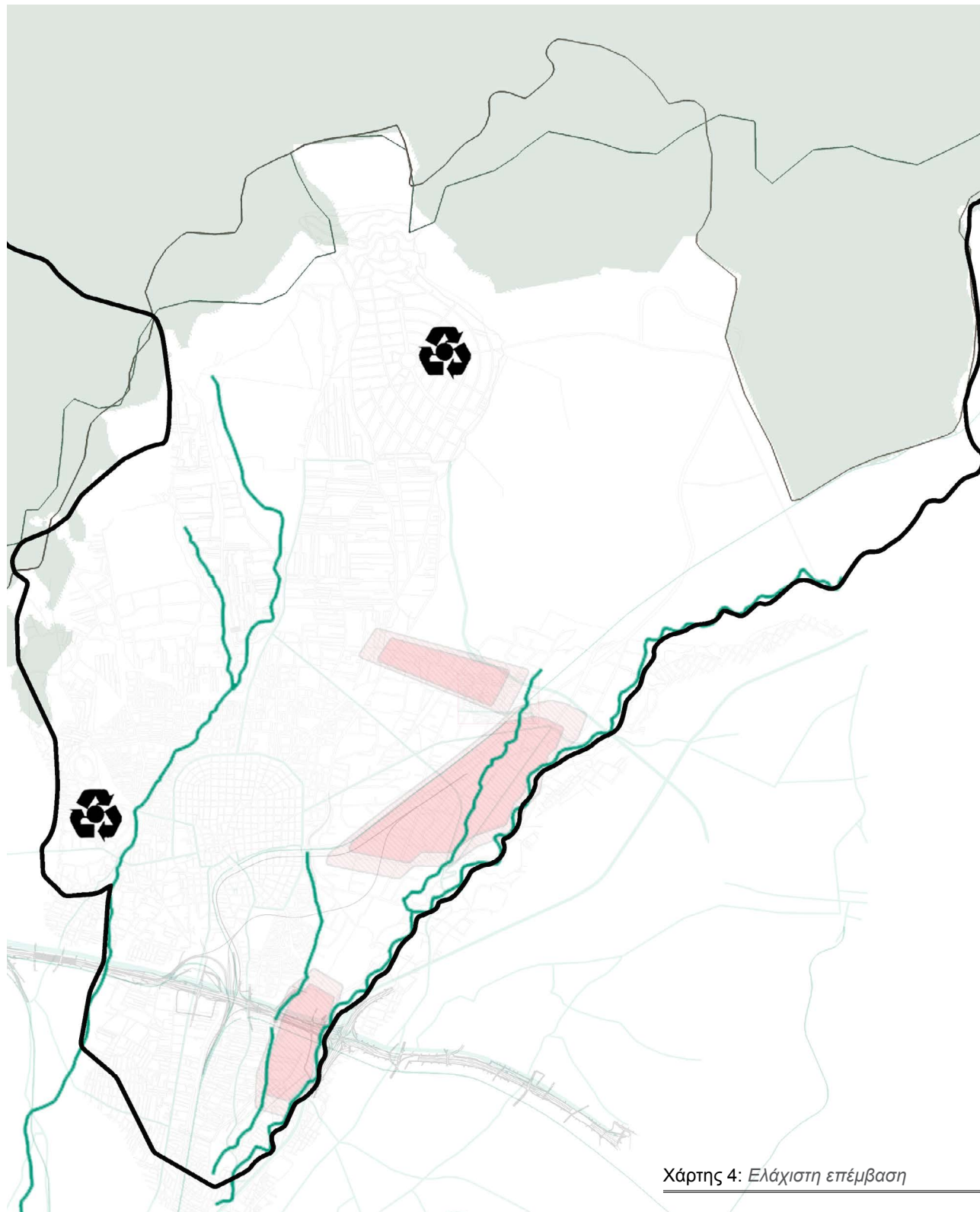
- Επέκταση αυθαίρετης δόμησης
- Υποβάθμιση ρεμάτων
- Υπερτοπικές δραστηριότητες
- Συρρίκνωση αγροτικής γης
- Ρύπανση ατμόσφαιρας και φυσικού κάλλους

Στην συνέχεια, το ελάχιστο σενάριο που αποτελεί και το εναρκτήριο σενάριο παρεμβάσεων της ομάδας, διαρθρώνεται ως ένα σύνολο προτάσεων που αξιολογούνται ως οι λιγότερο παρεμβατικές. Στόχος αυτών είναι μία πρώτη διευθέτηση των καταγεγραμμένων προβλημάτων. Ουσιαστικά συγκροτείται ως σώμα παρεμβάσεων που ήδη θεσμοθετούνται ή πραγματοποιούνται μερικώς και προβλέπει την αποτελεσματικότερη εφαρμογή τους. Έτσι, στο σενάριο αυτό προτείνεται η εξυγίανση των μολυσμένων εστίων του Δήμου, δηλαδή των παραρεμάτων ζωνών και των αγροτικών εκτάσεων. Ταυτόχρονα, υλοποιείται το σχέδιο της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, το οποίο αφορά στην εγκατάσταση των προβλεπόμενων Έργων Σημείων και Κέντρων Ανακύκλωσης, Εκπαίδευσης και Διαλογής στην Πηγή και που χωροθετούνται στο λόφο του Προφήτη Ηλία και στο κέντρο των Θρακομακεδόνων. Προβλέπονται παράλληλα φυτεύσεις σε δημόσιες αστικές εκτάσεις αλλά και ενίσχυση δράσεων περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης. (Χάρτης 4)

Το ήπιο σενάριο επεκτείνει τα παραπάνω, προτείνοντας ταυτόχρονα μια πιο αυστηρή οριοθέτηση των ασύμβατων χρήσεων που χαρακτηρίζουν την περιοχή έτσι όπως υφίσταται σήμερα. Διασφαλίζεται με αυτόν τον τρόπο η μη περαιτέρω επέκταση της βιομηχανίας σε βάρος της αγροτικής γης και ακολούθως η θωράκιση της δεύτερης, ενώ παράλληλα προβλέπεται η ενίσχυση των αστικών καλλιεργειών σε υφιστάμενες, αδόμητες και αχρησιμοποίητες εκτάσεις του Δήμου. Προβλέπεται, ακόμα, η επέκταση του προγράμματος διαχείρισης αποβλήτων, μέσα από την εγκατάσταση περισσότερων πράσινων σημείων στις οριοθετημένες, πια, βιομηχανικές εκτάσεις ενώ μία τελευταία παρέμβαση αποτελεί και η πρόταση δημιουργίας αυτόνομης μονάδας διαχείρισης αποβλήτων από τον ίδιο τον Δήμο. (Χάρτης 5)

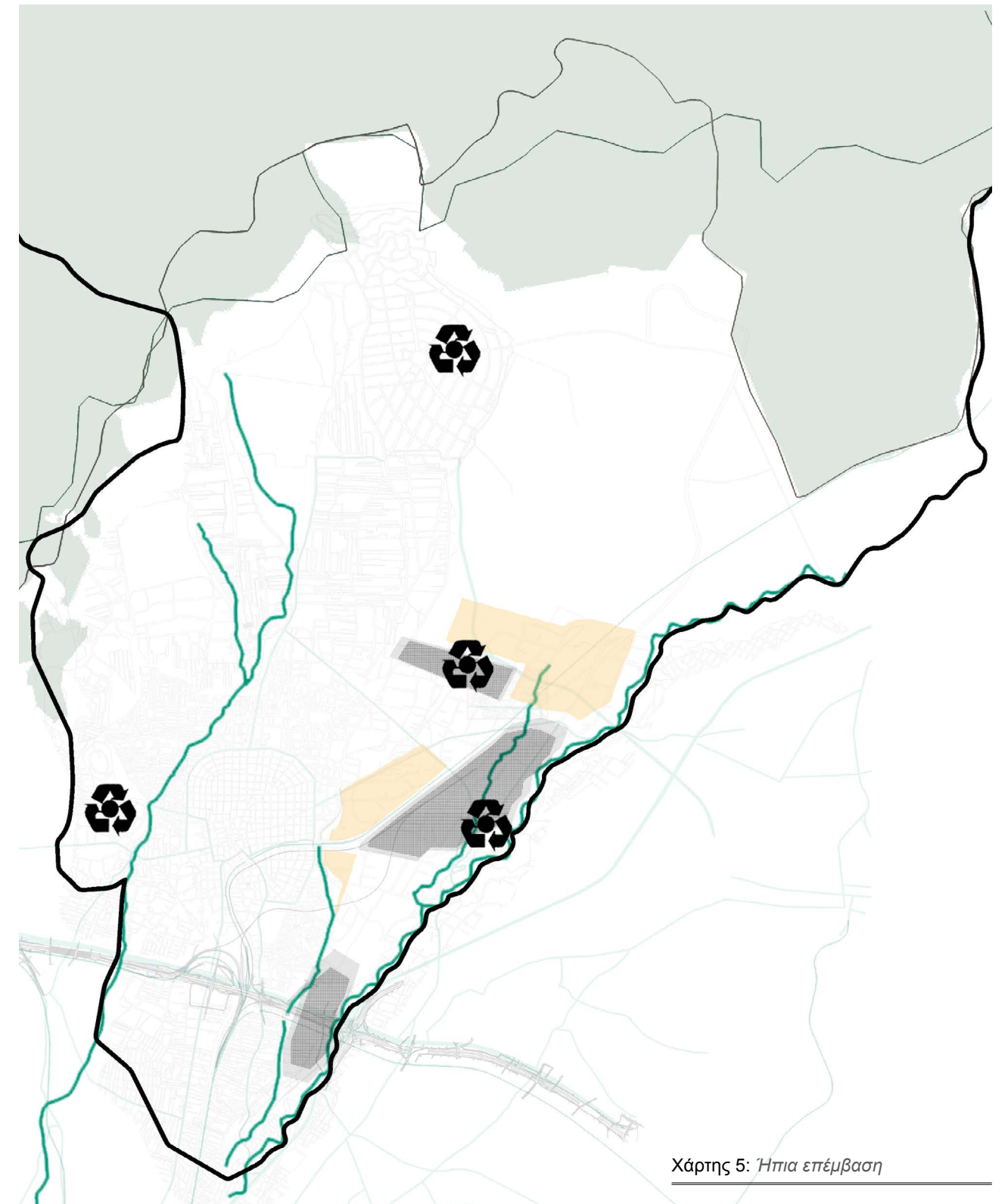
Επιπλέον, προτείνεται η επέμβαση στο δομημένο περιβάλλον και συγκεκριμένα η πεζοδρόμηση τμημάτων του υφιστάμενου δικτύου, κυρίως στο κέντρο του Μενιδίου. Πρόθεση αυτού του μέτρου είναι το να δοθεί μία ευκαιρία στον κάτοικο να εξοικειωθεί, κατά το δυνατό, με φιλικές προς το περιβάλλον μετακινήσεις μέσα στην πόλη του –περπάτημα, ποδήλατο- που θα μπορέσουν να αποτελέσουν μέσο ισχυροποίησης μιας ευρύτερης περιβαλλοντικής νοοτροπίας που αφορά την αστική καθημερινότητα και σε κάθε περίπτωση αποτελεί αναγκαία συνθήκη για την ‘βιωσιμότητα’ οποιασδήποτε στρατηγικής παρέμβασης. Παράλληλα, κρίνεται θετική η συμβολή που τα νέα τεχνολογικά μέσα μπορούν να διαδραματίσουν στην προστασία και αποτελεσματικότερη διαχείριση των φυσικών πόρων και ως εκ τούτου, προτείνεται η δημιουργία βάσεων δεδομένων και εφαρμογών παρακολούθησης της κατάστασης αυτών.

Τελευταίο αναπτύσσεται το ριζοσπαστικό σενάριο, το οποίο συμπυκνώνει ταυτόχρονα παρεμβατικά και κανονιστικά μέτρα που διευθετούν τα κρίσιμα, κατά την κρίση της ομάδας εργασίας, ζητήματα. Η απαγόρευση δόμησης στα όρια των ζωνών των φυσικών πόρων της Πάρνηθας και των ρεμάτων, αλλά και η επιβολή των προβλεπόμενων κυρώσεων για τις περιπτώσεις μη συμμόρφωσης με το νομοθετικό πλαίσιο αποτελούν βασικές πτυχές του συγκεκριμένου συνόλου προτάσεων. Ταυτόχρονα, προτείνονται ενέργειες πλήρους αποκατάστασης των στοιχείων του φυσικού περιβάλλοντος. Η αποκάλυψη ρεμάτων αναδεικνύεται, λοιπόν, ως πρωταρχική ενέργεια. Απαραίτητη κρίνεται και η απαλλοτρίωση των βιομηχανικών κελυφών που βρίσκονται εντός των ζωνών προστασίας των ρεμάτων αλλά και συνολικότερα η απομάκρυνση των ΒΙΠΑ/ΒΙΟΠΑ από την περιοχή που υπάρχουν σήμερα σε άλλα σημεία του Δήμου και η μετατροπή των εκτάσεων που καταλαμβάνουν σε γη προς καλλιέργεια. Μετά από τα παραπάνω, προτείνεται ο συντονισμένος σχεδιασμός –στρατηγικός και χωρικός- για την κατάλληλη διαμόρφωση των εν λόγω εκτάσεων με στόχο την μεταξύ τους διασύνδεση αλλά και την πλήρη αξιοποίησή τους στην καθημερινότητα της πόλης. Η δημιουργία διαδρομών περιπάτων, επαφής με την φύση και αναψυχής διαφαίνεται ως πιθανό επακόλουθο που είναι σε θέση να βελτιώσει την ποιότητα ζωής τόσο των κατοίκων του Δήμου όσο και συνολικότερα της Αττικής. (Χάρτης 6)

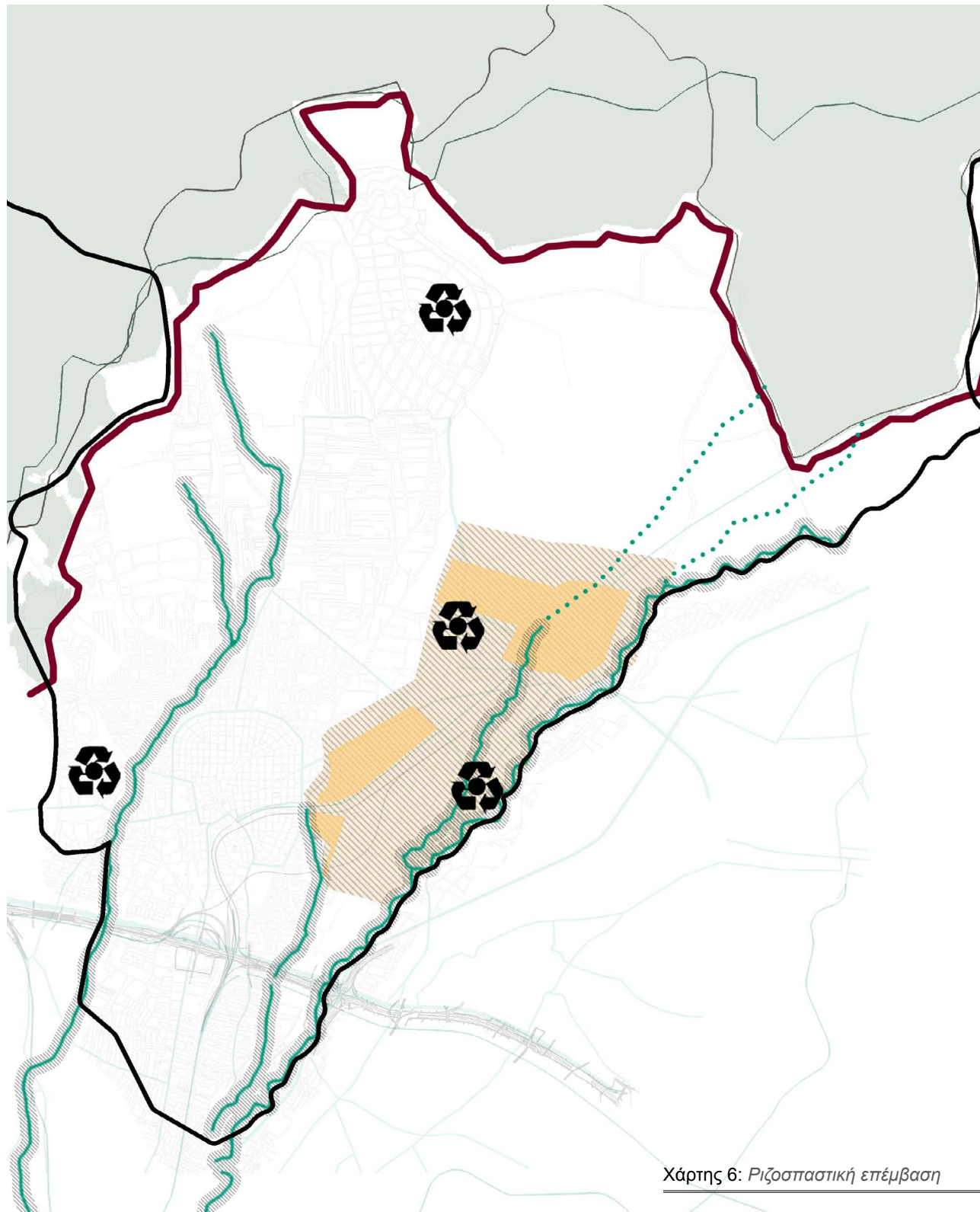
Χάρτης 4: Ελάχιστη επέμβαση

- Υλοποίηση σχεδίου διαχείρισης αποβλήτων
- Εξυγίανση ρεμάτων
- Εξυγίανση μολυσμένων εκτάσεων
- Ενίσχυση δράσεων περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης
- Φύτευση δημόσιων αστικών εκτάσεων

Χάρτης 5: Ήπια επέμβαση

- Υλοποίηση σχεδίου διαχείρισης αποβλήτων
- Εξυγίανση ρεμάτων
- Οριοθέτηση ΒΙΠΑ/ΒΙΟΠΑ
- Θωράκιση αγροτικής γης
- Παραχώρηση αδόμετων εκτάσεων για αστικές καλλιέργειες
- Αξιοποίηση τεχνολογίας για την προστασία των φυσικών πόρων
- Ενίσχυση χρήσης ποδηλάτου και πεζής μετακίνησης

Χάρτης 6: Ριζοσπαστική επέμβαση

	Επέκταση σχεδίου διαχείρισης αποβλήτων		Διαδημοτική συνεργασία
	Εξυγίανση ρεμάτων		Αυστηρός έλεγχος και επιβολή κυρώσεων
	Διάνοιξη ρεμάτων		Συνεργασία με πανεπιστημιακούς φορείς
	Απαλλοτρίωση εκτάσεων και επέκταση αγροτικής γης		Συντονισμένη προώθηση παραγόμενων προϊόντων
	Απαγόρευση δόμησης		

Η υπερτοπική αξία του ζητήματος του περιβάλλοντος που διαγράφεται από τα παραπάνω, προϋποθέτει και την διαδημοτική συνεργασία των αρμόδιων φορέων, τόσο για την υλοποίηση των προγραμματικών παρεμβάσεων όσο και για την συντήρηση των αποτελεσμάτων τους, πτυχή που αποτελεί βασικό σημείο του συγκεκριμένου σεναρίου. Παράλληλα στα πλαίσια αυτού, θεωρείται απαραίτητη και η διασύνδεση του δήμου με πανεπιστημιακούς φορείς, έτσι ώστε να εξασφαλιστεί η απαραίτητη και κατάλληλη τεχνογνωσία και τα εργαλεία που θα εξυπηρετήσουν την σωστή διάρθρωση των παρεμβάσεων. Τέλος, αφού θα έχει προηγηθεί η ενίσχυση της αγροτικής καλλιέργειας, κρίνεται σκόπιμη και η συντονισμένη διαχείριση και οργάνωσή της με στόχο την προώθησή της προς όφελος της οικονομικής ανάπτυξης του δήμου. Η (επι)στροφή, με άλλα λόγια, στον πρωτογενή τομέα παραγωγής θεωρείται ότι αποτελεί μία παρέμβαση που καλύπτει αποτελεσματικά εξίσου περιβαλλοντικές και οικονομικές πλευρές της παρούσας υπόθεσης εργασίας.

5.2 Αξιολόγηση Σεναρίων

Σε αυτό το στάδιο της μελέτης ακολούθησε η αξιολόγηση των τεσσάρων αυτών σεναρίων με κριτήριο το βαθμό ανταπόκρισής τους στους στόχους που έχουμε θέσει, ενώ ταυτόχρονα συνυπολογίζεται η απαίτηση χρηματικών πόρων και η ανάγκη για αλλαγές στο υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο. Σημαντικός παράγοντας για εμάς για την επιλογή του βέλτιστου σεναρίου, αποτελεί η ρεαλιστικότητά του, που εξαρτάται από τη δυνατότητα εφαρμογής του με τα σημερινά δεδομένα.

Λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω, όπως μπορούμε να διακρίνουμε και από τον παρακάτω συγκεντρωτικό πίνακα αξιολόγησης, το σενάριο της ήπιας παρέμβασης, καθώς και το ριζοσπαστικό, φαίνεται να ανταποκρίνονται περισσότερο στους στόχους, αλλά απαιτούν επιπλέον χρηματικούς πόρους και αλλαγές στο θεσμικό πλαίσιο. Από την άλλη, το σενάριο τάσεων και το σενάριο ελάχιστης παρέμβασης δεν απαιτούν ιδιαίτερα χρηματικούς πόρους για την εφαρμογή τους, ούτε αλλαγές στο υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο, αλλά δεν καλύπτουν ούτε τη θέση μας ως μελετητές και για το λόγο αυτό, θεωρήσαμε αναγκαίο να συνθέσουμε ένα ακόμη σενάριο, το οποίο θα προκύψει από το συνδυασμό των προτάσεων των προηγούμενων σεναρίων και ταυτόχρονα θα είναι πιο εύκολα εφαρμόσιμο.

	ΤΑΣΕΩΝ	ΕΛΑΧΙΣΤΗΣ	ΗΠΙΑΣ	ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΙΚΟ
ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΡΕΜΑΤΩΝ	-	●	●●	●●●
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΟΡΕΙΝΟΥ ΟΓΚΟΥ ΠΑΡΝΗΘΑΣ	●	-	-	●●
ΜΕΙΩΣΗ ΑΤΜΟΣΦΑΙΡΙΚΗ ΡΥΠΑΝΣΗ	-	●	●●●	●●●
(ΕΝΙΣΧΥΣΗ) ΑΥΞΗΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΓΗΣ	-	-	●●	●●●
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗ ΠΟΛΙΤΩΝ	●	●	●	●
ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΧΩΡΩΝ	-	●	●●	●●●
ΤΗΡΗΣΗ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΟΥ ΘΕΣΜΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ	●●●	●●●	●●	-
ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΑΠΟ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΟΥΣ ΧΡΗΜΑΤΙΚΟΥΣ ΠΟΡΟΥΣ	●●●	●●	●	-

Εικόνα 7: Πίνακας αξιολόγησης σεναρίων. (Ιδία επεξεργασία)

Βαθμός ανταπόκρισης στους στόχους
Χαμηλή ● Μέτρια ●● Υψηλή ●●●

5.3 Σύνθεση επιθυμητού σεναρίου

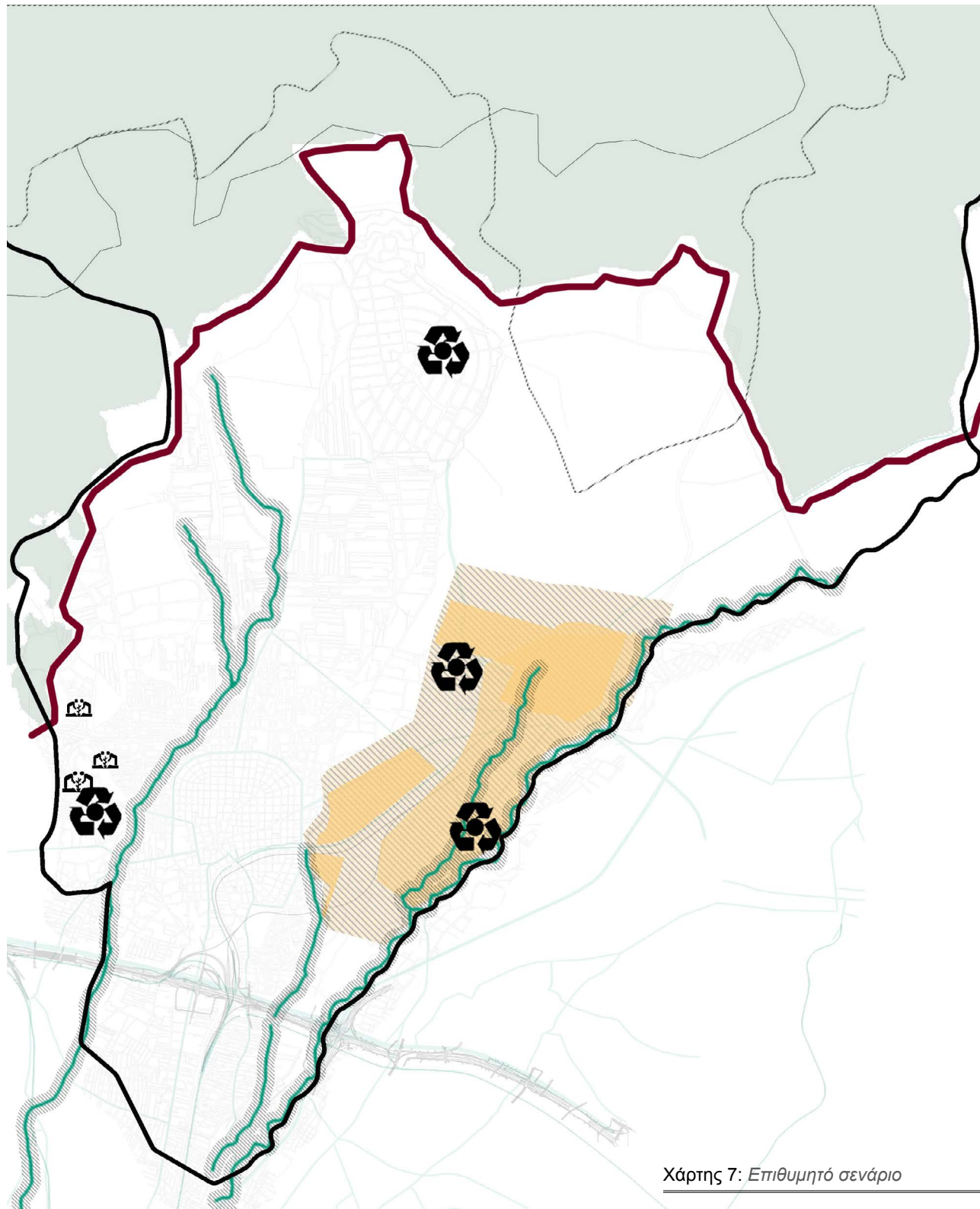
Κατά αυτόν τον τρόπο προκύπτει το επιθυμητό σενάριο που περιλαμβάνει κάποιες προτάσεις από το σενάριο ελάχιστης επέμβασης, το σενάριο ήπιας επέμβασης και το ριζοσπαστικό. Προσπαθήσαμε το τελικό σενάριο της πρότασής μας να καλύπτει ανάγκες σε όλους τους τομείς της προσέγγισής μας, να ανταποκρίνεται στους στόχους που θέσαμε, αλλά ταυτόχρονα να μην απαιτεί ιδιαίτερα υψηλούς χρηματικούς πόρους ή αλλαγές στο ισχύον θεσμικό πλαίσιο. Θεωρείται για εμάς ως η πιο ρεαλιστική επιδίωξη, ένα μείγμα δράσεων το οποίο θα αποτελέσει και την κεντρική μας κατεύθυνση για την μετέπειτα πρότασή μας στην περιοχή χωρικής εξειδίκευσης.

ΤΑΣΕΩΝ	ΕΛΑΧΙΣΤΗΣ ΕΠΕΜΒΑΣΗΣ	ΗΠΙΑΣ ΕΠΕΜΒΑΣΗΣ	ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΙΚΗΣ ΕΠΕΜΒΑΣΗΣ
<ul style="list-style-type: none"> Επέκταση αυθαίρετης δόμησης Εγκιβωτισμός και κάλυψη ρεμάτων Συνεχής ρύπανση ατμόσφαιρας και φυσικού κάλλους Μείωση αγροτικής δραστηριότητας Εγκατάσταση επιπλέον υπερτοπικών δραστηριοτήτων 	<ul style="list-style-type: none"> Εξυγίανση μολυσμένων εκτάσεων μέσω παρεμβάσεων καθαρισμού Διοργάνωση νέων και ενίσχυση υφιστάμενων δράσεων ευαισθητοποίησης σε θέματα περιβάλλοντος Φύτευση δημόσιων αστικών χώρων Υλοποίηση σχεδίου αποκεντρωμένης διαχείρισης αστικών στερεών αποβλήτων (Πράσινα σημεία, Κέντρα Ανακύκλωσης, Εκπαίδευση και Διαλογή στην Πηγή) 	<ul style="list-style-type: none"> Οριοθέτηση ασύμβατων χρήσεων σε παραρεμάτιες ζώνες και κατάλληλη διαμόρφωσή τους σε δημόσιους χώρους πρασίνου Ανάπτυξη υφιστάμενου σχεδίου διαχείρισης αποβλήτων (επιπλέον Πράσινα Σημεία και Μονάδες Συλλογής, Επεξεργασίας και Εναλλακτικής Διαχείρισης Αποβλήτων) Αξιοποίηση τεχνολογίας από αρμόδιους φορείς με στόχο την αποτελεσματικότερη διαχείριση και προστασία των φυσικών πόρων Παραχώρηση αδόμητων εκτάσεων από τον Δήμο για καλλιέργεια Πεζοδρόμηση τμημάτων και σύνδεση με υφιστάμενες διαδρομές (ενίσχυση χρήσης ποδηλάτου και πεζής μετακίνησης) 	<ul style="list-style-type: none"> Αποκατάσταση ρεμάτων, συνολικός σχεδιασμός και αποκατάσταση των οικοσυστημάτων Διαδημοτική και συμμετοχική συνεργασία για την προστασία των φυσικών πόρων και μέσω χρήσης τεχνολογίας Επιβολή οικονομικών ή άλλων επιβαρύνσεων σε περίπτωση μη ορθής περιβαλλοντικής συμπεριφοράς Συντονισμένη προώθηση παραγόμενων τοπικών προϊόντων Συνεργασία με πανεπιστημιακούς φορείς Απαλλοτρίωση και εξαγορά εκτάσεων για τη δημιουργία νέων δημόσιων πράσινων χώρων. Απαγόρευση δόμησης στα όρια με την Πάρνηθα.

Εικόνα 8: Πίνακας επιλογής του επιθυμητού σεναρίου. (Ιδία επεξεργασία)

Πιο αναλυτικά φαίνεται στο χάρτη που ακολουθεί η χωρική απεικόνιση του επιθυμητού σεναρίου. Προτείνουμε τη φύτευση νέων δημόσιων αστικών χώρων και τη σύνδεση τους με τους υφιστάμενους με σκοπό την ενίσχυση υπερτοπικών χρήσεων. Ακόμα, θεωρούμε σημαντική την αποκατάσταση των ρεμάτων και γενικότερα του φυσικού τοπίου, με την εξυγίανση των παραρεμάτων ζωνών, την οριοθέτηση των ασύμβατων χρήσεων σε αυτές και την κατάλληλη διαμόρφωσή τους σε χώρους πρασίνου. Η αποκατάσταση του οικοσυστήματος, αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι μιας περιβαλλοντικής και τοπιακής αποκατάστασης που αποδίδει πολλαπλά οφέλη. Στα πλαίσια αυτά προτείνουμε την παραχώρηση αδόμητων εκτάσεων από το Δήμο για καλλιέργειες και την απαγόρευση δόμησης στα όρια με την Πάρνηθα για την προστασία του φυσικού τοπίου. Παράλληλα με την ενίσχυση της αγροτικής δραστηριότητας, θεωρούμε ότι θα ενισχυθεί και η κοινωνική συνοχή, καθώς οι διαδικασίες παραγωγής του χώρου ευνοούν τη μεγαλύτερη συμμετοχή κοινωνικών ομάδων από το σύνολο του Δήμου, ενώ προσφέρονται και νέες θέσεις εργασίας.

Άλλες προτάσεις που περιλαμβάνονται σε αυτό το σενάριο είναι η υλοποίηση του σχεδίου διαχείρισης αστικών στερεών αποβλήτων, που συνεπάγεται την εγκατάσταση των δύο προβλεπόμενων πράσινων σημείων και του Κέντρου Ανακύκλωσης, Εκπαίδευσης και Διαλογής στην πηγή. Επίσης, θα ήταν καλό να διοργανωθούν νέες δράσεις περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης και να ενισχυθούν οι ήδη υπάρχουσες, ώστε να συμμετέχουν όλο και περισσότεροι πολίτες σε αυτές και να κατέχουν θέση ενεργούς δράσης για την διαχείριση και προστασία των φυσικών πόρων. Για την αποτελεσματικότητα όλης αυτής της προσπάθειας, θεωρούμε αναγκαίο να επιβάλλονται οικονομικές ή άλλες επιβαρύνσεις σε περιπτώσεις μη ορθής περιβαλλοντικής συμπεριφοράς ή να υπάρχουν αντίστοιχα κίνητρα, όπως αυτά που προτείνονται στο Σχέδιο Διαχείρισης Αστικών Αποβλήτων. Τέλος, η τεχνολογία θα μπορούσε να συμβάλλει σημαντικά στην κινητοποίηση των πολιτών, αλλά και στην εξέλιξη της γεωργικής δραστηριότητας, ενώ η διαδημοτική συνεργασία κρίνεται απαραίτητη για την καλύτερη αντιμετώπιση ζητημάτων που αφορούν την προστασία των φυσικών πόρων.

Χάρτης 7: Επιθυμητό σενάριο

	Επέκταση σχεδίου διαχείρισης αποβλήτων		Αυστηρός έλεγχος και επιβολή κυρώσεων
	Εξυγίανση ρεμάτων		Ενίσχυση δράσεων περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης
	Οριοθέτηση ΒΙΠΑ/ΒΙΟΠΑ		Παραχώρηση αδόμητων εκτάσεων για αστικές καλλιέργειες
	Απαγόρευση δόμησης		Διαδημοτική συνεργασία
	Φύτευση δημόσιων αστικών εκτάσεων		

6. Περιοχή εξειδίκευσης

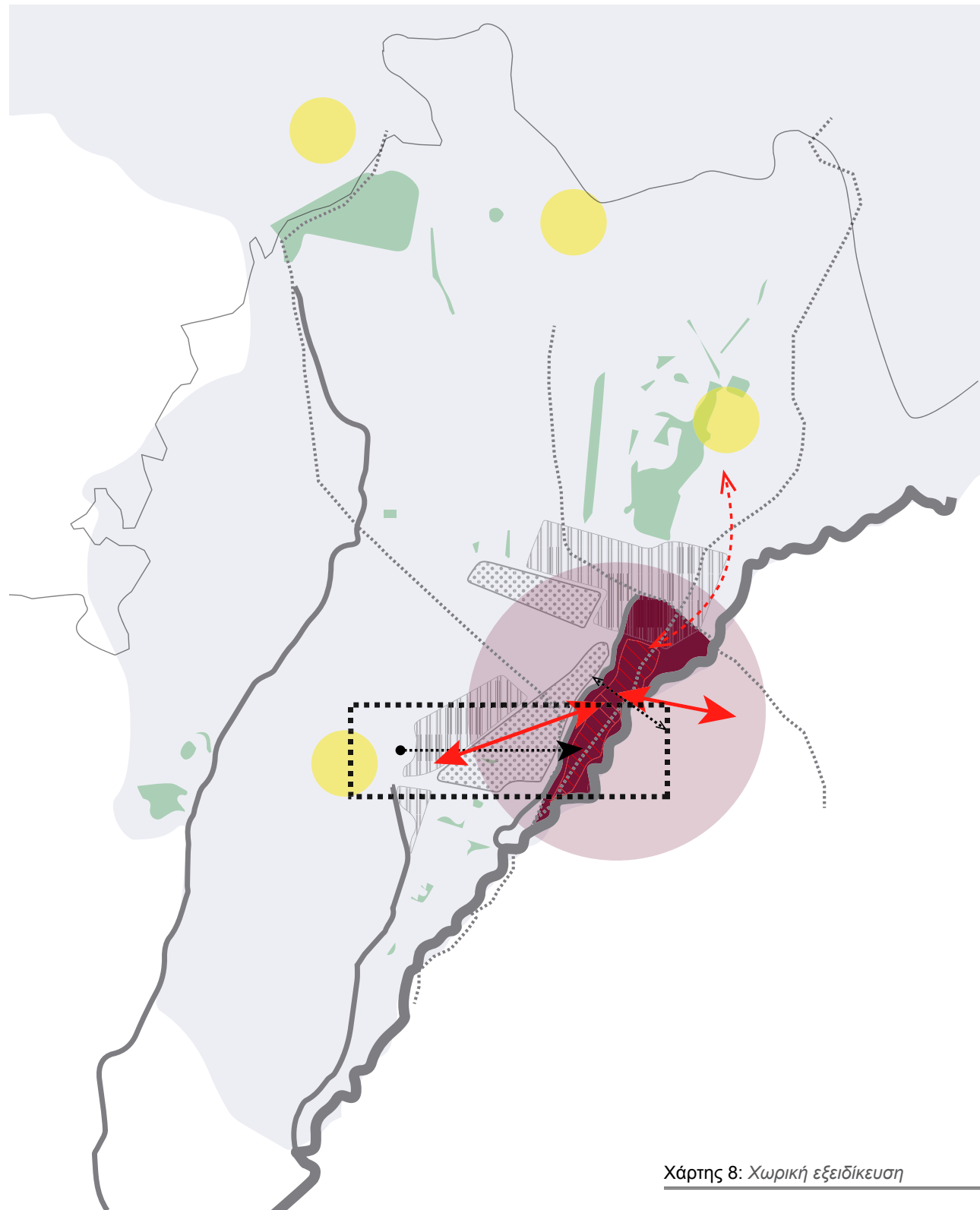
Στο τελευταίο στάδιο της μελέτης μας, επιχειρούμε να εστιάσουμε σε ένα κομμάτι του Δήμου και να προχωρήσουμε σε συγκεκριμένη πρόταση με βάση όλη την παραπάνω αναλυτική προσέγγιση.

Επιλέγουμε ως περιοχή εξειδίκευσης ένα σημείο που όπως φαίνεται και στο χάρτη συσσωρεύονται ευκαιρίες αλλά και απειλές σε όλους τους τομείς που έχουμε αναφέρει μέχρι τώρα.

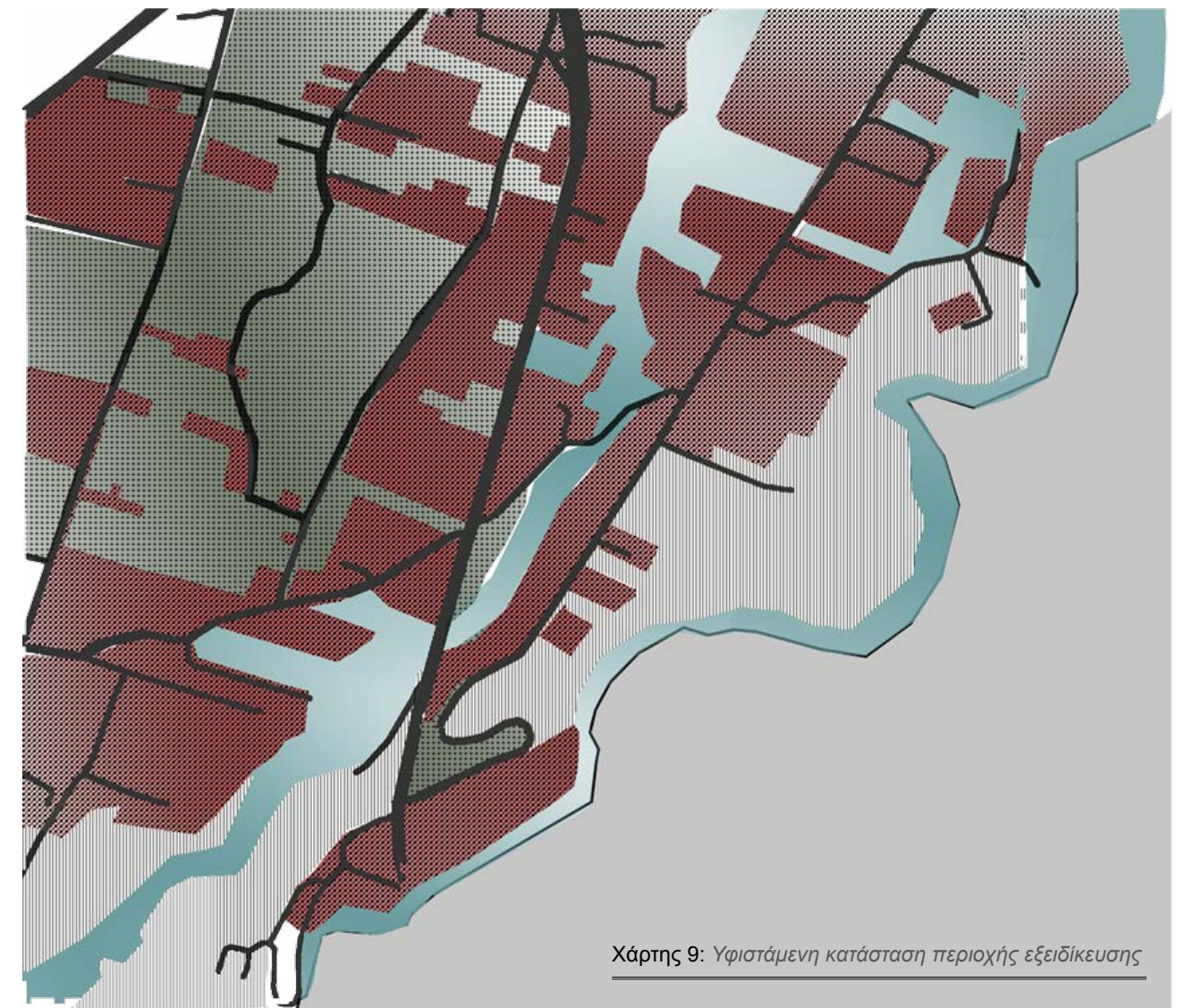
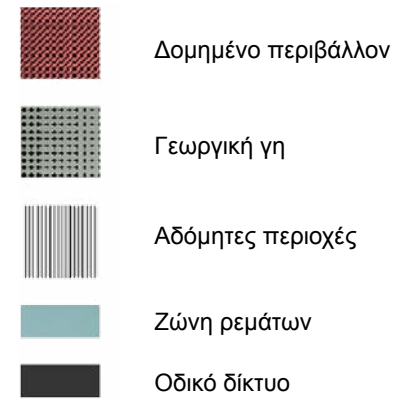
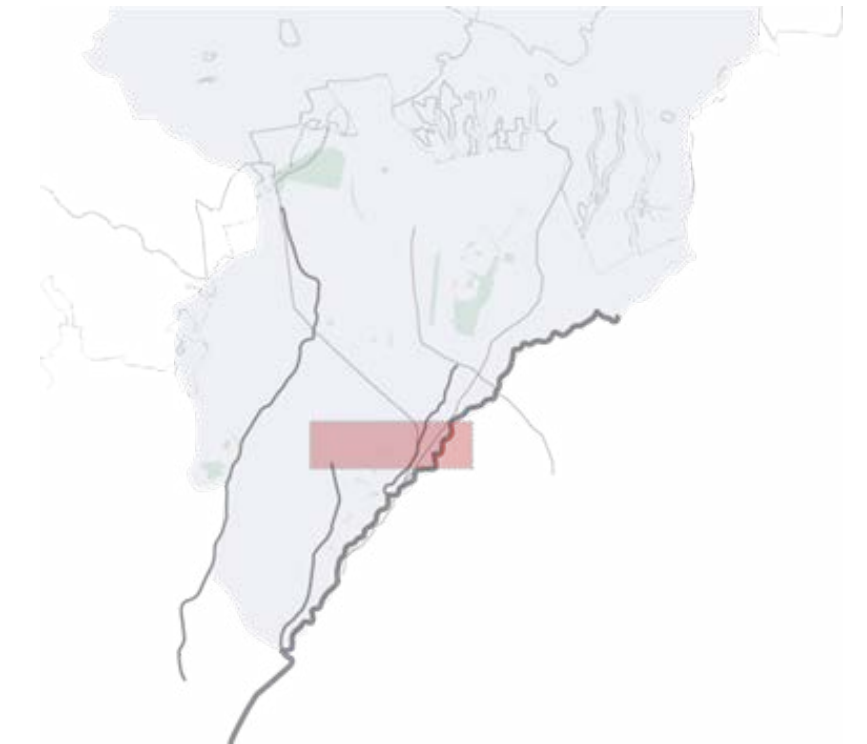
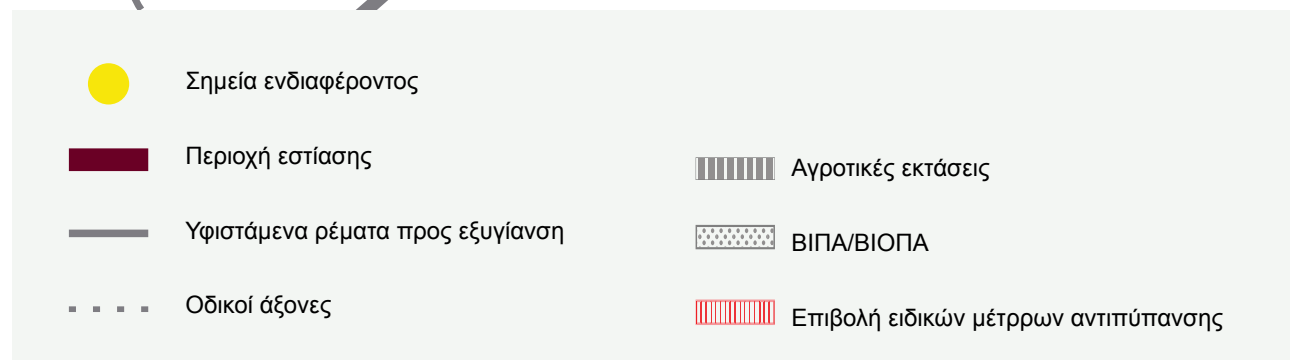
Όπως βλέπουμε και στο χάρτη (Χάρτης 8) βρίσκεται ανάμεσα σε δύο ρέματα και περιλαμβάνει πολλές αγροτικές εκτάσεις. Επιπλέον, παρατηρείται μίξη ασύμβατων χρήσεων με την έντονη εμφάνιση της βιομηχανικής δραστηριότητας δίπλα σε γεωργική γη, ενώ λόγω όλων των παραπάνω η περιοχή αυτή θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως μολυσμένος πυρήνας. Η ρύπανση από τις βιομηχανίες και η ρίψη απορριμμάτων στις εγκαταλελειμμένες χερσαίες εκτάσεις υποβαθμίζει τους φυσικούς πόρους.

Παρόλα αυτά έχει τοπική αξία καθώς εκεί συγκεντρώνεται όλη η παραγωγική βάση αλλά ταυτόχρονα έρχεται σε αντιπαράθεση το ανθρωπογενές με το φυσικό περιβάλλον. Ακόμα, παρατηρείται ικανοποιητική σύνδεση με το κέντρο του Μενιδίου, καθώς διαθέτει εύκολες οδικές προσβάσεις και επαρκές οδικό δίκτυο. Επίσης, θεωρούμε ότι αποτελεί ευκαιρία το γεγονός ότι βρίσκεται στα όρια του Δήμου, αφού μπορεί να αποτελέσει τη βάση για διαδημοτική συνεργασία. Τέλος, ο μεγάλος αριθμός άδειων κελυφών και η υπερτοπική χρήση του Νοσοκομείου, δίνουν αρκετά πλεονεκτήματα ανάπτυξης της περιοχής.

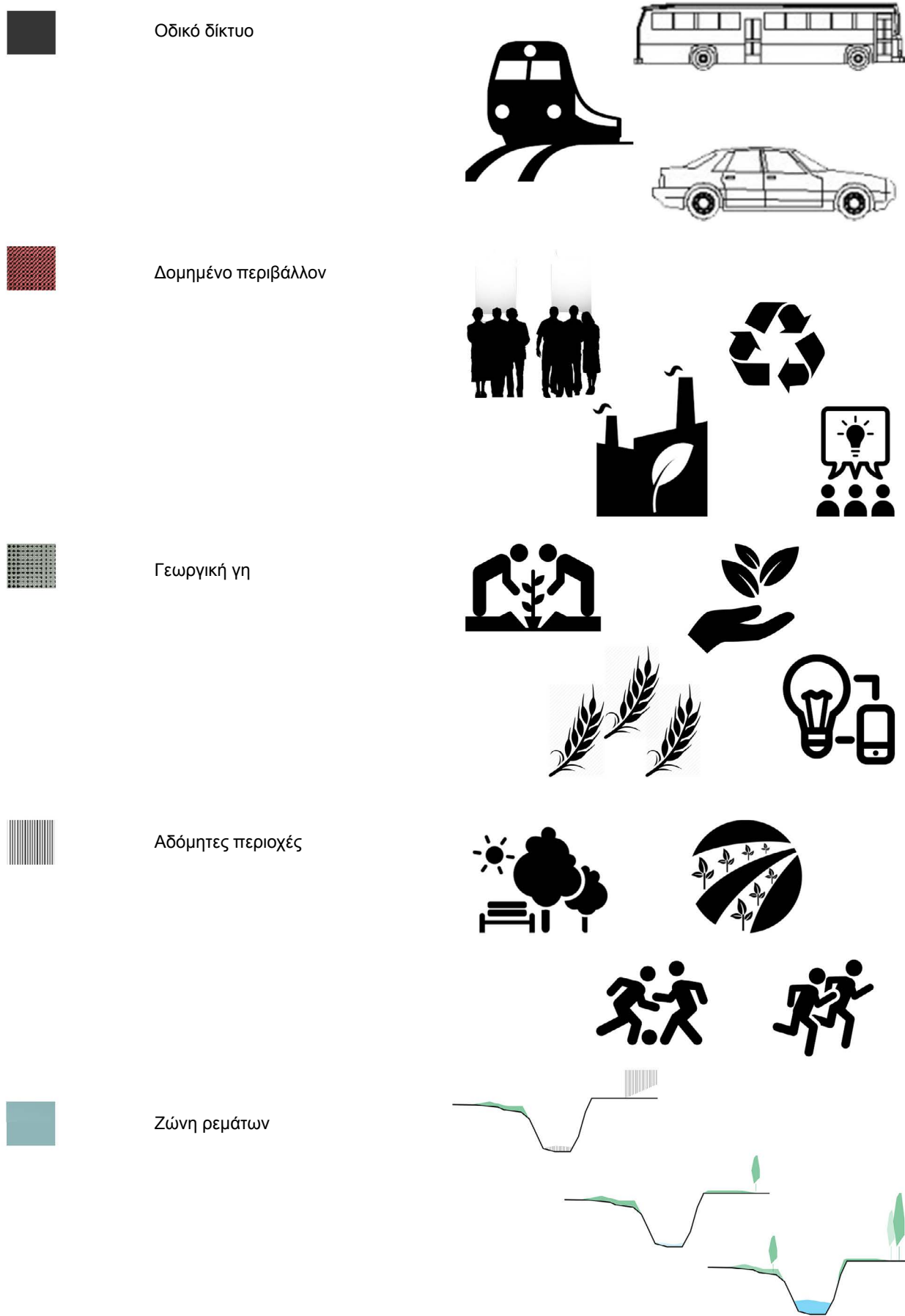
Για την περιοχή εξειδίκευσης, κατόπιν της αξιολόγησης που προηγήθηκε, συνθέτουμε μία πρόταση αναβάθμισης της περιοχής, που απεικονίζεται χωρικά στο χάρτη. Η πρόταση αυτή περιλαμβάνει αρχικά την αποκατάσταση των ρεμάτων με διαμόρφωση και οριοθέτηση των παραρεμάτων ζωνών και την εξυγίανση τους, αλλά και με την τήρηση των ορίων δόμησης. Επίσης θεωρούμε σημαντική την περαιτέρω ανάπτυξη και αξιοποίηση των γεωργικών εκτάσεων μέσω της χρήσης της τεχνολογίας και της συνεργασίας με πανεπιστημιακούς φορείς που θα συμβάλλουν στην οργάνωση και ενίσχυση της γεωργικής απασχόλησης. Ακόμα προτείνουμε την αξιοποίηση των αδόμητων εκτάσεων με τη δημιουργία πάρκων αναψυχής, χώρων πολιτιστικών δραστηριοτήτων ή με τη δημιουργία δημόσιων πράσινων χώρων, καθώς και την εξαγορά των κενών και εγκαταλελειμμένων κενών κελυφών με σκοπό την επανάχρησή τους προς όφελος του Δήμου και των πολιτών. Τέλος, χωροθετούμε ένα πράσινο σημείο και ένα Κέντρο Ανακύκλωσης, Εκπαίδευσης και Διαλογής στην Πηγή, εντός την περιοχής χωρικής εξειδίκευσης κοντά στις βιομηχανικές δραστηριότητες, για την εύκολη μεταφορά και διαχείριση των αποβλήτων που παράγουν, το οποίο ταυτόχρονα θα μπορεί να έχει εκπαιδευτικό χαρακτήρα, συμβάλλοντας έτσι στην περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση των μαθητών και των πολιτών.

Χάρτης 8: Χωρική εξειδίκευση

Χάρτης 9: Υφιστάμενη κατάσταση περιοχής εξειδίκευσης

Εικόνα 9: Γραφιστική απεικόνιση των προτάσεων του επιθυμητού σεναρίου. (Ίδια επεξεργασία)

7. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η έννοια του περιβάλλοντος αποτελεί ένα πολύπλοκο σύστημα στο οποίο διαπλέκονται πολλοί και διαφορετικοί μεταξύ τους παράγοντες. Αυτή ακριβώς η συνθήκη αναδεικνύει την οποιαδήποτε παρέμβαση σε αυτό σε κρίσιμο ζήτημα που απαιτεί προσεκτικούς χειρισμούς. Η αλληλεπίδραση και αλληλοδιδείσδυση φυσικών και αστικών στοιχείων σε αυτό που συγκροτείται εν γένει ως 'περιβάλλον' προσδίδει και την διατομεακή διάσταση του ζητήματος.

Η ανάλυση που προηγήθηκε, προσπάθησε να σεβαστεί αυτή ακριβώς την πτυχή. Ως εκ τούτου, ο τρόπος με τον οποίο δομήθηκε ακολούθησε το δίπολο του 'φυσικού' και 'ανθρωπογενούς' περιβάλλοντος, αναπτύσσοντας με άξονα αυτό τις προτάσεις της.

Θέση της ομάδας αποτέλεσε η άποψη ότι ο Δήμος Αχαρνών είναι περιοχή με μεγάλη δυναμική για το ευρύτερο συγκρότημα της Αθήνας και ανασυγκρότησή του με άξονα την προστασία του περιβάλλοντος κρίνεται εσπευσμένη και απαραίτητη. Η σημασία μιας τέτοιας εξέλιξης θα είναι αξιοσημείωτη όχι μόνο για την τοπική συνθήκη, αλλά θα διαμορφώσει νέα δεδομένα σε υπερτοπικό επίπεδο και μάλιστα εν μέσω μιας ευρύτερης συγκυρίας που μοιάζει να αναζητά τέτοιες διαδικασίες.

Τα σενάρια παρεμβάσεων, τα οποία αναπτύχθηκαν θεωρείται ότι αποτελούν ένα συνονθύλευμα προτάσεων που είναι σε θέση να επιτύχουν τους αρχικούς στόχους - θέσεις εργασίας που αναδείχθηκαν μετά από την ανάλυση της παρούσας κατάστασης. Σε ό,τι αφορά την χωρική εξειδίκευση, αυτή με τη σειρά της κρίνεται ως ικανοποιητική επέμβαση που διευθετεί ένα βεβαρυσμένο τμήμα της περιοχής με σχετικά ήπιο τρόπο, εφαρμόζοντας σχεδόν τα 'προφανή' σε ό,τι αφορά στην ανάδειξη του περιβαλλοντικού δυναμικού.

Η ευρύτερη τάση 'επανεφεύρεσης' του φυσικού που καταγράφεται παγκοσμίως, είναι μια λύση, δεδομένης της πρωτύτερης υποβάθμισης που τα φυσικά στοιχεία έχουν υποστεί. Σε χωρικά περιβάλλοντα, όμως, που ακόμα και σήμερα διαθέτουν ένα μεγάλο πλήθος φυσικών πόρων, είναι αναγκαία η άμεση θωράκισή τους έτσι ώστε να αποφευχθεί ένα τέτοιο σχήμα 'αναγέννησης'. Το ζήτημα της φύσης στις σύγχρονες πόλεις είναι ζήτημα νοοτροπίας και η οργάνωση της ζωής γύρω από αυτή ή το αντίστροφο αντικατοπτρίζει εν τέλει την ίδια την κοινωνία.

Σε ό,τι αφορά συγκεκριμένα στις Αχαρνές, εκεί ενυπάρχουν ακόμα φυσικοί συντελεστές που αποτελούν ίχνη μιας 'ανέγγιχτης' Αθήνας. Η διάσωσή τους οφείλει να αποτελέσει ζήτημα προτεραιότητας, ενώ η συντήρησή τους μπορεί να εξασφαλίσει πολλά περισσότερα από την προφανή περιβαλλοντική αξία αυτή καθαυτή.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Βιβλία

- Αμπού Ε., 1968 (Γαλλική έκδοση 1853), *Ο βασιλεύς των ορέων*, Γαλαξίας, Αθήνα
- Αραβαντινός, Α., 2007, *Πολεοδομικός σχεδιασμός- Για μία βιώσιμη ανάπτυξη του αστικού χώρου*, Συμμετρία, Αθήνα
- Μπελαβίλας, Ν., Βαταβάλη, Φ., 2009, *Πράσινο και ελεύθεροι χώροι στην πόλη*, WWF Hellas, Αθήνα
- Δήμος Αχαρνών, 2011, *Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Αχαρνών 2012-2015*
- ΕΜΠ - Τμήμα Αρχιτεκτόνων Μηχανικών Τομέας Πολεοδομίας και Χωροταξίας Εργαστήριο Αστικού Περιβάλλοντος, 2011, *Διερεύνηση πολεοδομικών-κοινωνικών παραμέτρων στο Δήμο Αχαρνών και διατύπωση κατευθύνσεων στρατηγικού σχεδιασμού για μια βιώσιμη ανάπτυξη*, *Ερευνητικό Πρόγραμμα - Τεύχος Β'*, Αθήνα
- Τζώρα Φ., 2014, *Τοπική Αυτοδιοίκηση και Πολυπολιτισμικότητα. Η περίπτωση του Δήμου Αχαρνών* (δημοσιευμένη στο <https://apothesis.eap.gr>)
- Μέξα, Α., 2003, *Η μέθοδος των σεναρίων στο στρατηγικό και περιβαλλοντικό σχεδιασμό*, στο Καυκαλάς Γ., Γετίμης Π., Χώρος και Περιβάλλον: Παγκοσμιοποίηση-Διακυβέρνηση-Βιωσιμότητα, Τόπος, Αθήνα
- Lefebvre, H., 2007 (Α έκδ. 1968), *Δικαίωμα στην πόλη: Χώρος και πολιτική*, Κουκίδα, Αθήνα

Άρθρα

- Βαΐου, Ντ., Καραλή, Μ., *Η ανάπτυξη της πόλης και οι διαδρομές των ρεμάτων στην Αθήνα*, δημοσιευμένο στο www.the.pressproject.gr, 17 Νοεμβρίου 2017
- Χριστιδούλου, Χ., *Αστικός χώρος & Φυσικό Περιβάλλον. Διαστάσεις στο πλαίσιο της Σύγχρονης Αστικοποίησης*, δημοσιευμένο στο www.peekremagazine.gr

Ηλεκτρονικές πηγές

- www.acharnes.gr
- www.acharnorama.gr
- www.eedsa.gr
- ec.europa.eu
- www.parnitha.net
- www.regency.gr
- www.pesydap.gr
- www.ypeka.gr